

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता, पद, जटा, घन पाठः

5.1 पञ्चमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः - उख्याग्निकथनं

Contents

1	TS 5.1.1.1	6
2	TS 5.1.1.2	7
3	TS 5.1.1.3	8
4	TS 5.1.1.4	9
5	TS 5.1.2.1	10
6	TS 5.1.2.2	11
7	TS 5.1.2.3	12
8	TS 5.1.2.4	12
9	TS 5.1.2.5	13
10	TS 5.1.2.6	14
11	TS 5.1.3.1	15
12	TS 5.1.3.2	16
13	TS 5.1.3.3	17

14	TS 5.1.3.4	18
15	TS 5.1.3.5	19
16	TS 5.1.4.1	20
17	TS 5.1.4.2	21
18	TS 5.1.4.3	22
19	TS 5.1.4.4	23
20	TS 5.1.4.5	23
21	TS 5.1.5.1	24
22	TS 5.1.5.2	25
23	TS 5.1.5.3	26
24	TS 5.1.5.4	27
25	TS 5.1.5.5	27
26	TS 5.1.5.6	28
27	TS 5.1.5.7	29

28	TS 5.1.5.8	30
29	TS 5.1.5.9	31
30	TS 5.1.5.10	32
31	TS 5.1.6.1	32
32	TS 5.1.6.2	33
33	TS 5.1.6.3	34
34	TS 5.1.6.4	35
35	TS 5.1.7.1	36
36	TS 5.1.7.2	37
37	TS 5.1.7.3	38
38	TS 5.1.7.4	39
39	TS 5.1.8.1	40
40	TS 5.1.8.2	41
41	TS 5.1.8.3	42

42	TS 5.1.8.4	43
43	TS 5.1.8.5	44
44	TS 5.1.8.6	45
45	TS 5.1.9.1	46
46	TS 5.1.9.2	47
47	TS 5.1.9.3	48
48	TS 5.1.9.4	48
49	TS 5.1.9.5	49
50	TS 5.1.9.6	50
51	TS 5.1.10.1	51
52	TS 5.1.10.2	52
53	TS 5.1.10.3	53
54	TS 5.1.10.4	54
55	TS 5.1.10.5	55

56 TS 5.1.11.1 56

57 TS 5.1.11.2 57

58 TS 5.1.11.3 58

59 TS 5.1.11.4 59

1 TS 5.1.1.1

TS 5.1.1.1

Samhita Paata

सावि॒त्राणि॑ जुहोति॑ प्र॒सू॒त्यै चतु॑र्गृही॒तेन॑ जुहोति॑ चतु॑ष्पादः प॒शवः॑ प॒शून्नेवाऽव॑ रुन्धे चत॑स्रो दि॒शो दि॒क्ष्वेव॑ प्रति॑ तिष्ठति॑ छन्दा॑सि दे॒वेभ्यो॑ ऽपा॑ऽक्रामन् न वो भा॒गानि॑ ह॒व्यं व॑क्ष्याम॒ इति॑ तेभ्य॑ ए॒तच्च॑तु॒र्गृही॑तम॒-धार॑यन् पुरोऽनु वा॒क्यायै॑ या॒ज्यायै॑ दे॒वता॑यै वष॑द्द्वाराय॒ यच्च॑तुर्गृही॒तं जुहोति॑ छन्दा॑स्येव तत् प्री॒णाति॑ तान्य॑स्य प्री॒तानि॑ दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्यं व॑हन्ति॒ यं का॑मयेत् - [ ]

Pada Paata

सावि॒त्राणि॑ । जुहोति॑ । प्र॒सू॒त्या इति॑ प्र - सू॒त्यै । चतु॑र्गृही॒तेनेति॑ चतुः - गृही॒तेन॑ । जुहोति॑ । चतु॑ष्पाद॒ इति॑ चतुः-पा॒दः । प॒शवः॑ । प॒शून् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रुन्धे॑ । चत॑स्रः । दि॒शः । दि॒क्षु । ए॒व । प्र॒तीति॑ । तिष्ठति॑ । छन्दा॑सि । दे॒वेभ्यः॑ । अ॒पेति॑ । अ॒क्राम॑न् । न । वः । अ॒भा॒गानि॑ । ह॒व्यम् । व॒क्ष्यामः॑ । इति॑ । तेभ्यः॑ । ए॒तत् । चतु॑र्गृही॒तमिति॑ चतुः - गृही॒तम् । अ॒धा॒र॒यन् । पुरो॑नुवा॒क्याया॑ इति॑ पुरः - अनु॒वा॒क्यायै॑ । या॒ज्यायै॑ । दे॒वता॑यै । वष॑द्द्वारायेति॑ वषट् - का॒राय॑ । यत् । चतु॑र्गृही॒तमिति॑ चतुः - गृही॒तम् । जुहोति॑ । छन्दा॑सि । ए॒व । तत् । प्री॒णाति॑ । तामि॑ । अ॒स्य । प्री॒तानि॑ । दे॒वेभ्यः॑ । ह॒व्यम् । व॑हन्ति॒ । यम् । का॑मयेत् ।

2 TS 5.1.1.2

TS 5.1.1.2

Samhita Paata

पापी॑यान्थ॒ स्या॒दित्ये॑कै॒कं तस्य॑ जुहु॒या-दाहु॑तीभिरे॒वैन॑मप॒ गृह्णा॑ति॒ पापी॑यान् भव॒ति यं का॒मये॑त्
वसी॑यान्थ॒ स्या॒दिति॑ सर्वा॑णि॒ तस्या॑ऽनु॒द्रुत्यं॑ जुहु॒यादाहु॑त्यै॒वैन॑म॒भि क्र॑मयति॒ वसी॑यान् भव॒त्यथो॑
य॒ज्ञस्यै॑वैषा-ऽभि॒क्रान्ति॑रेति॒ वा ए॒ष य॑ज्ञ॒मुखा-द॒द्व्या यो॑ऽग्ने॒र्देवता॑या॒ एत्य॑ष्टावे॒तानि॑ सावि॒त्राणि॑ भवन्त्य॒ष्टाक्ष॑रा
गा॒यत्री गा॑य॒त्रौ - [ ]

Pada Paata

पापी॑यान् । स्या॒त् । इति॑ । ए॒कै॒क॒मित्ये॑कम् - ए॒कम् । तस्य॑ । जुहु॒यात् । आहु॑तीभि॒रित्याहु॑ति
- भिः । ए॒व । ए॒नम् । अवे॑ति । गृह्णा॑ति । पापी॑यान् । भव॒ति । यम् । का॒मये॑त् । वसी॑यान्
। स्या॒त् । इति॑ । सर्वा॑णि । तस्य॑ । अ॒नु॒द्रुत्ये॑त्य॒नु - द्रुत्यं॑ । जुहु॒यात् । आहु॑त्येत्या - हु॒त्या
। ए॒व । ए॒नम् । अ॒भीति॑ । क्र॒मय॑ति । वसी॑यान् । भव॒ति । अथो॑ इति॑ । य॒ज्ञस्य॑ । ए॒व
। ए॒षा । अ॒भि॒क्रान्ति॑रित्य॒भि - क्र॒न्तिः । एति॑ । वै । ए॒षः । य॒ज्ञ॒मुखा॑दिति॑ य॒ज्ञ-मु॒खात् ।
ऋ॒द्व्याः । यः । अ॒ग्नेः । दे॒वता॑याः । एति॑ । अ॒ष्टौ । ए॒तानि॑ । सा॒वि॒त्राणि॑ । भव॑न्ति ।
अ॒ष्टाक्ष॑रेत्य॒ष्टा - अ॒क्षरा॑ । गा॒यत्री । गा॒य॒त्रः ।

3 TS 5.1.1.3

TS 5.1.1.3

Samhita Paata

ऽग्निस्तेनैव यज्ञमुखाद्भ्यां अग्नेर्देवतायै नैत्यष्टौ सावित्राणि भवन्त्याहुतिर्नवमी त्रिवृतमेव यज्ञमुखे
वियातयति यदि कामयेत् छन्दांसि यज्ञयज्ञसेनां ऽर्पयेयमित्युचमन्तुमां कुर्याच्छन्दांस्येव यज्ञयज्ञसेनां
ऽर्पयति यदि कामयेत् यजमानं यज्ञयज्ञसेनां-ऽर्पयेयमिति यजुर्न्तुमं कुर्याद्-यजमानमेव यज्ञयज्ञसेनां-
ऽर्पयत्युचा स्तोमं समर्द्धयेत्या - [ ]

Pada Paata

अग्निः । तेन । एव । यज्ञमुखादिति यज्ञ - मुखात् । ऋभ्याः । अग्नेः । देवतायै । न ।
एति । अष्टौ । सावित्राणि । भवन्ति । आहुतिरित्या - हूतिः । नवमी । त्रिवृतमिति त्रि -
वृतम् । एव । यज्ञमुख इति यज्ञ - मुखे । वीति । यातयति । यदि । कामयेत् । छन्दांसि
। यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ - यज्ञसेन । अर्पयेयम् । इति । ऋचम् । अन्तुमाम् । कुर्यात् ।
छन्दांसि । एव । यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ - यज्ञसेन । अर्पयति । यदि । कामयेत् । यजमानम् ।
यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ - यज्ञसेन । अर्पयेयम् । इति । यजुः । अन्तुमम् । कुर्यात् । यजमानम् ।
एव । यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ - यज्ञसेन । अर्पयति । ऋचा । स्तोमम् । समिति । अर्द्धय । इति ।

4 TS 5.1.1.4

TS 5.1.1.4

Samhita Paata

-ह॒ समृ॑द्ध्यै च॒तुर्भि॑रभि॒मा द॑त्ते च॒त्वारि॑ छन्दा॑श्सि॒ छन्दो॑भिरे॒व दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒स॒व इत्या॑ह॒
प्रसू॑त्या अ॒ग्निदे॑वेभ्यो॒ निला॑यत॒ स वेणुं॑ प्रा॒विक्षा॑त् स ए॒तामू॑तिमनु॒ सम॑च॒रद्-यद्-वे॑णोः॒ सुषि॑रः॒ सुषि॑रा-
अ॒भिर्भव॑ति स॒योनि॑त्वाय॒ स यत्र॑य॒त्राऽव॑सत् तत् कृ॒ष्णम॑भवत् क॒ल्मा॒षी भ॑वति रू॒पसं॑मृ॒द्ध्या उ॒भय॑तः
क्षू॒र्भव॑तीत॒श्चाऽ-( ) -मु॒तश्चा॑र्कस्या-व॑रु॒द्ध्यै व्या॑ममा॒त्री भ॑वत्ये॒ताव॑द्वै पुरु॑षे वी॒र्यं वी॒र्यस॑म्मि॒ता
ऽप॑रि॒मिता॑ भवत्य॒प॑रि॒मित॑स्याऽ व॑रु॒द्ध्यै यो व॑न॒स्पती॑नां फ॒लग्र॑हिः स ए॒षां वी॒र्या॑वान् फ॒लग्र॑हिर्वेणु॑-
वै॒णवी॑ भवति वी॒र्य॑स्या व॑रु॒द्ध्यै ॥

Pada Paata

आ॒ह । समृ॑द्ध्या इति सं - ऋ॒द्ध्यै । च॒तुर्भि॑रिति च॒तुः - भिः । अ॒भिम् । एति॑ । द॒त्ते ।
च॒त्वारि॑ । छन्दा॑श्सि । छन्दो॑भि॒रिति॑ छन्दः - भिः । ए॒व । दे॒वस्य॑ । त्वा । स॒वितुः ।
प्र॒स॒व इति॑ प्र - स॒वे । इति॑ । आ॒ह । प्रसू॑त्या इति प्र - सू॒त्यै । अ॒ग्निः । दे॒वेभ्यः ।
नि॒ला॒यत॑ । सः । वे॒णुम् । प्रेति॑ । अ॒वि॒क्षात् । सः । ए॒ताम् । उ॒तिम् । अनु॑ । स॒मिति॑ ।
अ॒च॒रत् । यत् । वे॒णोः । सु॒षि॒रम् । सु॒षि॒रा । अ॒भिः । भ॒वति॑ । स॒योनि॑त्वायेति॑ स॒योनि॑ -
त्वाय॑ । सः । यत्र॑य॒त्रेति॑ यत्र - य॒त्र । अ॒व॑सत् । तत् । कृ॒ष्णम् । अ॒भ॒वत् । क॒ल्मा॒षी ।
भ॒वति॑ । रू॒पसं॑मृ॒द्ध्या इति॑ रू॒प - स॒मृ॒द्ध्यै । उ॒भय॑तः क्षू॒रित्यु॑भयतः-क्षूः । भ॒वति॑ । इ॒तः
। च॒ ( ) । अ॒मु॒तः । च॒ । अ॒र्कस्य॑ । अ॒व॑रु॒द्ध्या इत्य॑व - रु॒द्ध्यै । व्या॑ममा॒त्रीति॑ व्याम
- मा॒त्री । भ॒वति॑ । ए॒ताव॑त् । वै । पुरु॑षे । वी॒र्यम् । वी॒र्यस॑म्मितेति॑ वी॒र्यं - स॒म्मि॒ता ।
अ॒प॑रि॒मिते॒त्यप॑रि॒मिता॑ । भ॒वति॑ । अ॒प॑रि॒मित॑स्येत्य॒प॑रि - मि॒तस्य॑ । अ॒व॑रु॒द्ध्या इत्य॑व - रु॒द्ध्यै ।

यः । वनस्पतीनाम् । फलग्रहिरिति फल - ग्रहिः । सः । एषाम् । वीर्यावानिति वीर्य - वान् ।
फलग्रहिरिति फल - ग्रहिः । वेणुः । वैणवी । भवति । वीर्यस्य । अवरुद्ध्या इत्यव - रुद्ध्यै ॥

5 TS 5.1.2.1

TS 5.1.2.1

Samhita Paata

व्यृद्धं वा एतद्-यज्ञस्य यदयजुष्केण क्रियत इमामगृभ्णन् रशना-मृतस्येत्यश्वाभिधानीमा दत्ते यजुष्कृत्यै
यज्ञस्य समृद्ध्यै प्रतूर्तं वाजिन्ना द्रवेत्यश्वमभि दधाति रूपमेवास्यैतन् महिमानं व्याचष्टे युञ्जाथाः रासंभं
युवमिति गर्दभमसेत्येव गर्दभं प्रतिं स्थापयति तस्मादश्वाद्-गर्दभोऽसत्तरो योगेयोगे तवस्तरमित्याह -
[ ]

Pada Paata

व्यृद्धमिति वि - ऋद्धम् । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । अयजुष्केणेत्ययजुः-केन । क्रियते
। इमाम् । अगृभ्णन् । रशनाम् । ऋतस्य । इति । अश्वाभिधानीमित्यश्व - अभिधानीम् ।
एति । दत्ते । यजुष्कृत्या इति यजुः-कृत्यै । यज्ञस्य । समृद्ध्या इति सं-ऋद्ध्यै । प्रतूर्तमिति
प्र - तूर्तम् । वाजिन् । एति । द्रव । इति । अश्वम् । अभीति । दधाति । रूपम् । एव
। अस्य । एतत् । महिमानम् । व्याचष्टे इति वि - आचष्टे । युञ्जाथाम् । रासंभम् । युवम्
। इति । गर्दभम् । असति । एव । गर्दभम् । प्रतीति । स्थापयति । तस्मात् । अश्वात् ।
गर्दभः । असत्तर इत्यसत् - तरः । योगेयोग इति योगे - योगे । तवस्तरमिति तवः - तस्म

। इति॑ । आ॒ह॒ ।

6 TS 5.1.2.2

TS 5.1.2.2

Samhita Paata

योगे॑योग ए॒वैनं॑ यु॒क्ते वा॑जेवा॒जे ह॒वाम॑ह॒ इत्या॑हान्नं वै वा॒जो-ऽन्न॑मेवाव॒ रुन्धे॑ सखा॒य इन्द्र॑मू॒तय॒
इत्या॑हेन्द्रि॒यमेवाव॑ रुन्धे॒ ऽग्नि॑दे॒वेभ्यो॑ नि॒लाय॑त॒ तं प्र॒जाप॑तिर॒न्विन्द॑त् प्रा॒जाप॑त्योऽश्वो॒ ऽश्वेन॑ सं
भ॒र॒त्यनु॑वित्त्यै पा॒पव॑स्य॒सं वा ए॒तत् क्रि॑यते॒ यच्छ्रे॑यसा च पा॒पीय॑सा च स॒मानं॑ क॒र्म कु॑र्वन्ति॒
पा॒पीया॑न्. - [ ]

Pada Paata

योगे॑योग॒ इति॑ योगे॑ - योगे॑ । ए॒व । ए॒नम् । यु॒क्ते । वा॑जेवा॒ज इति॑ वा॒जे- वा॒जे । ह॒वाम॑हे । इति॑
। आ॒ह॒ । अ॒न्नम् । वै । वा॒जः । अ॒न्नम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रुन्धे॑ । सखा॒यः । इन्द्र॑म् । ऊ॒तये॑
। इति॑ । आ॒ह॒ । इन्द्रि॒यम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रुन्धे॑ । अ॒ग्निः । दे॒वेभ्यः॑ । नि॒लाय॑त । तम् ।
प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा-प॑तिः । अ॒न्विति॑ । अ॒विन्द॑त् । प्रा॒जाप॑त्य इति॑ प्रा॒जा - प॑त्यः । अ॒श्वः । अ॒श्वेन॑
। स॒मिति॑ । भ॒र॒ति । अनु॑वित्त्या॒ इत्यनु॑ - वित्त्यै । पा॒पव॑स्य॒समिति॑ पा॒प - व॑स्य॒सम् । वै । ए॒तत्
। क्रि॑यते॒ । यत् । श्रे॑यसा । च॒ । पा॒पीय॑सा । च॒ । स॒मानम् । क॒र्म । कु॑र्वन्ति॒ । पा॒पीया॑न् ।

7 TS 5.1.2.3

TS 5.1.2.3

Samhita Paata

ह्यश्वोद्-गर्दभोऽश्वं पूर्वं नयन्ति पापवस्य-सस्य व्यावृत्त्यै तस्माच्छ्रेयांसं पापीयान् पश्चादन्वेति बहुर्वै
भवतो भ्रातृव्यो भवतीव खलु वा एष योऽग्निं चिनुते वज्र्यश्वः प्रतूर्वन्नेह्यव-क्रामन्न-शस्तीरित्याह
वज्रेणैव पाप्मानं भ्रातृव्यमव क्रामति रुद्रस्य गाणपत्यादित्याह रौद्रा वै पशवो रुद्रादेव - [ ]

Pada Paata

हि । अश्वोत् । गर्दभः । अश्वम् । पूर्वम् । नयन्ति । पापवस्यसस्येति पाप - वस्यसस्य ।
व्यावृत्त्या इति वि - आवृत्त्यै । तस्मात् । श्रेयांसम् । पापीयान् । पश्चात् । अन्वेति । एति
। बहुः । वै । भवतः । भ्रातृव्यः । भवति । इव । खलु । वै । एषः । यः । अग्निम् ।
चिनुते । वज्री । अश्वः । प्रतूर्वन्निति प्र - तूर्वन्न । एति । इहि । अवक्रामन्नित्येव - क्रामन्न
। अशस्तीः । इति । आह । वज्रेण । एव । पाप्मानम् । भ्रातृव्यम् । अवेति । क्रामति ।
रुद्रस्य । गाणपत्यादिति गाण - पत्यात् । इति । आह । रौद्राः । वै । पशवः । रुद्रात् । एव ।

8 TS 5.1.2.4

TS 5.1.2.4

Samhita Paata

प॒शून् नि॒र्याच्या॑ऽऽत्म॒ने क॒र्म कुरु॑ते पू॒ष्णा स॒युजा॑ स॒हेत्या॑ह पू॒षा वा अ॒द्धना॑ः स॒न्नेता॑ सम॑ष्ट्यै
 पु॒रीषा॑यतनो वा ए॒ष यद॒ग्निर॑ङ्गिरसो वा ए॒तम॑ग्रे दे॒वता॑नाः॒ सम॑भरन् पृथि॒व्याः स॒धस्था॑द॒ग्निं पु॑री॒ष्य-
 म॒ङ्गिर॑स्व-द॒च्छेही॑त्याह साय॑तनमे॒वैनं॑ दे॒वता॑भिः सं भ॑रत्य॒ग्निं पु॑री॒ष्य-म॒ङ्गिर॑स्व- द॒च्छेम॑ इत्या॑ह येन॑
 - [ ]

Pada Paata

प॒शून् । नि॒र्या॑च्येति॑ निः - या॒च्यं । आ॒त्म॒ने । क॒र्म । कुरु॑ते । पू॒ष्णा । स॒युजे॑ति॑ स-युजा॑ ।
 स॒ह । इति॑ । आ॒ह । पू॒षा । वै । अ॒द्धना॑म् । स॒न्नेते॑ति॑ सं - ने॒ता । सम॑ष्ट्या इति॑ सं - अ॒ष्ट्यै
 । पु॒रीषा॑यतन् इति॑ पु॒रीष॑ - आ॒य॒त॒नः । वै । ए॒षः । यत् । अ॒ग्निः । अ॒ङ्गिर॑सः । वै । ए॒तम्
 । अ॒ग्रे । दे॒वता॑नाम् । समि॑ति॑ । अ॒भ॒रन् । पृथि॒व्याः । स॒धस्था॑दिति॑ स॒ध - स्था॒त् । अ॒ग्निम्
 । पु॒री॒ष्यम् । अ॒ङ्गिर॑स्वत् । अ॒च्छे॑ । इ॒हि । इति॑ । आ॒ह । साय॑तनमि॒ति स - आ॒य॒त॒नम् ।
 ए॒व । ए॒नम् । दे॒वता॑भिः । समि॑ति॑ । भ॒रति॑ । अ॒ग्निम् । पु॒री॒ष्यम् । अ॒ङ्गिर॑स्वत् । अ॒च्छे॑ ।
 इ॒मः । इति॑ । आ॒ह । येन॑ ।

9 TS 5.1.2.5

TS 5.1.2.5

Samhita Paata

स॒ङ्गच्छ॑ते वाज॑मे॒वास्य॑ वृ॒द्धे प्र॒जाप॑तये प्र॒तिप्रो॑च्या॒ग्निः स॒म्भृत्य॑ इत्या॑हुरि॒यं वै प्र॒जाप॑ति॒स्तस्या॑ ए॒तच्छो॑त्रं

यद्वल्मीकोऽग्निं पुरीष्य-मङ्गिरस्वद्-भरिष्याम् इति वल्मीकवृषामुप तिष्ठते साक्षादेव प्रजापतये प्रतिप्रोच्याऽग्निः
सं भरत्यग्निं पुरीष्य-मङ्गिरस्वद्-भराम् इत्याह येन संगच्छते वाजमेवास्य वृङ्क्षे ऽन्वग्निरुषसामग्र - [ ]

Pada Paata

संगच्छतु इति सं - गच्छते । वाजम् । एव । अस्य । वृङ्क्षे । प्रजापतय इति प्रजा - पतये
। प्रतिप्रोच्येति प्रति - प्रोच्यं । अग्निः । सभृत्य इति सं - भृत्यः । इति । आहुः । इयम्
। वै । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । तस्याः । एतत् । श्रोत्रम् । यत् । वल्मीकः । अग्निम्
। पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । भरिष्याम् । इति । वल्मीकवृषामिति वल्मीक - वृषाम् । उपेति
। तिष्ठते । साक्षादिति स-अक्षात् । एव । प्रजापतय इति प्रजा - पतये । प्रतिप्रोच्येति प्रति
- प्रोच्यं । अग्निम् । समिति । भरति । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । भराम् । इति
। आह । येन । संगच्छतु इति सं-गच्छते । वाजम् । एव । अस्य । वृङ्क्षे । अन्विति ।
अग्निः । उषसाम् । अग्रम् ।

10 TS 5.1.2.6

TS 5.1.2.6

Samhita Paata

मख्यदित्याहा-नुख्यात्या आगत्यं वाज्यद्धन आक्रम्यं वाजिन् पृथिवीमित्याहेच्छत्येवैनं पूर्वया विन्दत्युत्तरया
द्वाभ्यामा क्रमयति प्रतिष्ठित्या अनुरूपाभ्यां तस्मादनुरूपाः पशवः प्रजायन्ते द्यौस्ते पृष्ठं पृथिवी
सुधस्थमित्याहैभ्यो वा एतं लोकेभ्यः प्रजापतिः समैरयद् रूपमेवास्यै-तन्महिमानं व्याचष्टे वज्री वा
( ) एष यदश्वो दुद्-भिरन्यतोदद्भ्यो भूयां लोमभिरुभयादद्भ्यो यं द्विष्यात् तमधस्पदं ध्यायेद्-

वज्रेणैवैनं स्तृणुते ॥

Pada Paata

अख्यत् । इति । आह । अनुख्यात्या इत्यनु - ख्यात्यै । आगत्येत्या - गत्यं । वाजी ।
 अद्धनः । आक्रम्येत्या - क्रम्यं । वाजिन् । पृथिवीम् । इति । आह । इच्छति । एव ।
 एनम् । पूर्वया । विन्दति । उत्तरयेत्युत् - तया । द्वाभ्याम् । एति । क्रमयति । प्रतिष्ठित्या
 इति प्रति - स्थित्यै । अनुरूपाभ्यामित्यनु - रूपाभ्याम् । तस्मात् । अनुरूपा इत्यनु-रूपाः ।
 पशवः । प्रेति । जायन्ते । द्यौः । ते । पृष्ठम् । पृथिवी । सधस्थमिति सध - स्थम् । इति
 । आह । एभ्यः । वै । एतम् । लोकेभ्यः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । समिति । ऐरयत्
 । रूपम् । एव । अस्य । एतत् । महिमानम् । व्याचष्ट इति वि - आचष्टे । वज्री । वै
 ( ) । एषः । यत् । अश्वः । दुद्धिरिति दत् - मिः । अन्यतोदद्भ्य इत्यन्यतोदत्-भ्यः ।
 भूयान् । लोमभिरिति लोम-भिः । उभयादद्भ्य इत्युभयादत् - भ्यः । यम् । द्विष्यात् । तम्
 । अधस्पदमित्यधः - पदम् । ध्यायेत् । वज्रेण । एव । एनम् । स्तृणुते ॥

11 TS 5.1.3.1

TS 5.1.3.1

Samhita Paata

उत्क्रामो-दक्रमीदिति द्वाभ्यामुत्क्रमयति प्रतिष्ठित्या अनुरूपाभ्यां तस्मादनुरूपाः पशवः प्रजायन्ते
 ऽप उपं सृजति यत्र वा आपं उपं गच्छन्ति तदोषधयः प्रति तिष्ठन्त्योषधीः प्रतितिष्ठन्तीः पशवोऽनु
 प्रति तिष्ठन्ति पशून्, यज्ञो यज्ञं यजमानो यजमानं प्रजास्तस्मादुप उपं सृजति प्रतिष्ठित्यै यदद्भ्यु-

र॑न॒ग्नावाहु॑तिं जुहु॒याद॒न्धोऽद्भ॑र्युः - [ ]

Pada Paata

उ॒दि॒तिं । क्र॒म॒ । उ॒दि॒तिं । अ॒क्र॒मीत् । इति॑ । द्वा॒भ्याम् । उ॒दि॒तिं । क्र॒म॒य॒ति॒ । प्र॒ति॑ष्ठित्या
इति॑ प्र॒ति - स्थि॒त्यै । अनु॑रूपाभ्या॒मित्यनु॑-रू॒पाभ्या॒म् । तस्मा॑त् । अनु॑रूपा॒ इत्यनु॑-रू॒पाः ।
प॒श॒वः । प्रेति॑ । जा॒य॒न्ते । अ॒पः । उपेति॑ । सृ॒ज॒ति॒ । यत्र॑ । वै । आपः॑ । उ॒प॒गच्छ॑न्तीत्यु॒प
- गच्छ॑न्ति । तत् । ओष॑धयः । प्र॒तीति॑ । तिष्ठ॑न्ति । ओष॑धीः । प्र॒ति॒तिष्ठ॑न्तीरिति॑ प्र॒ति -
तिष्ठ॑न्तीः । प॒श॒वः । अनु॑ । प्र॒तीति॑ । तिष्ठ॑न्ति । प॒शून् । य॒ज्ञः । य॒ज्ञम् । यज॑मानः ।
यज॑मानम् । प्र॒जा इति॑ प्र॒जाः । तस्मा॑त् । अ॒पः । उपेति॑ । सृ॒ज॒ति॒ । प्र॒ति॑ष्ठित्या॒ इति॑ प्र॒ति
- स्थि॒त्यै । यत् । अ॒द्भ॑र्युः । अ॒न॒ग्नौ । आहु॑तिमित्या - हु॒तिम् । जुहु॒यात् । अ॒न्धः । अ॒द्भ॑र्युः ।

12 TS 5.1.3.2

TS 5.1.3.2

Samhita Paata

स्याद्-रक्षा॑ंसि य॒ज्ञः ह॑न्यु॒रु॒हि॒र॒ण्यमु॒पास्य॑ जुहोत्यग्नि॒वत्ये॒व जु॑होति॒ नान्धोऽद्भ॑र्युर्भवति॑ न य॒ज्ञः
रक्षा॑ंसि घ्नन्ति॒ जिघ॑र्म्य॒ग्निं मन॑सा घृ॒तेनेत्या॑ह॒ मन॑सा॒ हि पुरु॑षो य॒ज्ञम॑भिगच्छति॒ प्रति॑क्ष्यन्तं॒ भुव॑नानि॒
विश्वे॑त्याह॒ सर्वः॑ ह्येष॒ प्रत्य॑ङ् क्षेति॑ पृथुं॒ तिर॒श्वा वय॑सा बृ॒हन्त॑मित्या॒हाऽल्पो॑ ह्येष॒ जा॒तो म॒हान् - [ ]

Pada Paata

स्यात् । रक्षाशंसि । य॒ज्ञम् । ह॒न्युः । हिर॑ण्यम् । उ॒पास्ये॑त्युप - अस्य॑ । जु॒होति॑ । अ॒ग्नि॒वती॑त्य॒ग्नि
- व॒ति॑ । ए॒व । जु॒होति॑ । न । अ॒न्धः । अ॒द्भ्युः । भ॒व॒ति॑ । न । य॒ज्ञम् । रक्षाशंसि । घ्न॒न्ति
। जिघ॑र्मि । अ॒ग्निम् । मन॑सा । घृ॒तेन॑ । इति॑ । आ॒ह । मन॑सा । हि । पुरु॑षः । य॒ज्ञम् ।
अ॒भि॒गच्छ॑तीत्य॒भि - गच्छ॑ति । प्र॒ति॒क्ष्यन्त॑मिति॑ प्रति - क्ष्यन्त॑म् । भुव॑नानि । विश्वा॑ । इति॑ ।
आ॒ह । सर्व॑म् । हि । ए॒षः । प्र॒त्यङ् । क्षेति॑ । पृथु॑म् । ति॒रश्वा । वय॑सा । बृ॒हन्त॑म् । इति॑
। आ॒ह । अ॒ल्पः । हि । ए॒षः । जा॒तः । म॒हान् ।

13 TS 5.1.3.3

TS 5.1.3.3

Samhita Paata

भव॑ति॒ व्यचि॑ष्ठम॒न्नं॑ र॒भ॒सं॑ वि॒दा॒न॒मित्या॑हा ऽन्न॑मे॒वाऽस्मै॑ स्व॒द॒य॒ति॒ सर्व॑म॒स्मै॑ स्व॒द॒ते॒ य ए॒वं वे॒दा
ऽऽ॒त्वा॑ जिघ॑र्मि वच॑सा घृ॒तेने॑त्या॒ह तस्मा॑द्-यत् पुरु॑षो मन॑सा-ऽभि॒गच्छ॑ति॒ तद्-वा॒चा व॑दत्य
र॒क्ष॑सेत्या॒ह रक्ष॑सा॒मप॑ह॒त्यै म॒र्य॑श्रीः स्पृ॒ह्यद्-व॑र्णो अ॒ग्निरि॑त्या॒हा-प॑चितिमे॒वा-ऽस्मि॑न् दधा॒त्य-प॑चितिमान्
भव॑ति॒ य ए॒वं - [ ]

Pada Paata

भव॑ति । व्यचि॑ष्ठम् । अ॒न्नम् । र॒भ॒सम् । वि॒दा॒नम् । इति॑ । आ॒ह । अ॒न्नम् । ए॒व । अ॒स्मै ।
स्व॒द॒य॒ति॒ । सर्व॑म् । अ॒स्मै । स्व॒द॒ते॒ । यः । ए॒वम् । वेद॑ । एति॑ । त्वा॒ । जिघ॑र्मि । वच॑सा ।
घृ॒तेन॑ । इति॑ । आ॒ह । तस्मा॑त् । यत् । पुरु॑षः । मन॑सा । अ॒भि॒गच्छ॑तीत्य॒भि - गच्छ॑ति । तत्
। वा॒चा । व॒द॒ति॒ । अ॒रक्ष॑सा॑ । इति॑ । आ॒ह । रक्ष॑साम् । अप॑ह॒त्या इत्य॑प - ह॒त्यै । म॒र्य॑श्री॒रिति॑

मर्य - श्रीः । स्पृहयद्वर्ण इति स्पृहयत्-वर्णः । अग्निः । इति । आह । अपंचितिमित्यपंचितिम् । एव । अस्मिन् । दुधाति । अपंचितिमानित्यपंचिति - मान् । भवति । यः । एवम् ।

14 TS 5.1.3.4

TS 5.1.3.4

Samhita Paata

वेद मनसा त्वै तामाप्तुमर्हति यामद्धर्युरे-नग्रावाहुतिं जुहोति मनस्वतीभ्यां जुहोत्याहुत्योराप्त्यै द्वाभ्यां प्रतिष्ठित्यै यज्ञमुखे यज्ञमुखे वै क्रियमाणे यज्ञः रक्षांसि जिघांसि सन्त्येतर्हि खलु वा एतद्-यज्ञमुखं यरह्येनदाहुतिरश्रुते परि लिखति रक्षसामपंहत्यै तिसृभिः परि लिखति त्रिवृद्धा अग्निर्यावानेवा-ऽग्निस्तस्माद्-रक्षांस्यपं हन्ति - [ ]

Pada Paata

वेद । मनसा । तु । वै । ताम् । आप्तुम् । अर्हति । याम् । अद्धर्युः । अनग्रा । आहुतिमित्या - हुतिम् । जुहोति । मनस्वतीभ्याम् । जुहोति । आहुत्योरित्या - हृत्योः । आप्त्यै । द्वाभ्याम् । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । यज्ञमुखे यज्ञमुख इति यज्ञमुखे - यज्ञमुखे । वै । क्रियमाणे । यज्ञम् । रक्षांसि । जिघांसि । एतर्हि । खलु । वै । एतत् । यज्ञमुखमिति यज्ञ - मुखम् । यर्हि । एनत् । आहुतिरित्या - हुतिः । अश्रुते । परीति । लिखति । रक्षसाम् । अपंहत्या इत्यपं - हत्यै । तिसृभिरिति तिसृ - भिः । परीति । लिखति । त्रिवृदिति त्रि - वृत् । वै । अग्निः । यावान् । एव । अग्निः । तस्मात् । रक्षांसि । अपेति । हन्ति

|

15 TS 5.1.3.5

TS 5.1.3.5

Samhita Paata

गायत्रिया परि लिखति तेजो वै गायत्री तेजसैवैनं परिगृह्णाति त्रिष्टुभा परि लिखतीन्द्रियं वै त्रिष्टुगिन्द्रियेणैवैनं परि गृह्णात्यनुष्टुभा परि लिखत्यनुष्टुप् सर्वाणि छन्दांसि परिभूः पर्याप्त्यै मद्ध्यतोऽनुष्टुभा वाग्वा अनुष्टुप् तस्मात् मद्ध्यतो वाचा वंदामो गायत्रिया प्रथमया परि लिखत्यथाऽनुष्टुभाऽथ त्रिष्टुभा तेजो वै गायत्री ( ) यज्ञोऽनुष्टुगिन्द्रियं त्रिष्टुप् तेजसा चैवेन्द्रियेण चोभयतो यज्ञं परि गृह्णाति ॥

Pada Paata

गायत्रिया । परीति । लिखति । तेजः । वै । गायत्री । तेजसा । एव । एनम् । परीति । गृह्णाति । त्रिष्टुभा । परीति । लिखति । इन्द्रियम् । वै । त्रिष्टुक् । इन्द्रियेण । एव । एनम् । परीति । गृह्णाति । अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभा । परीति । लिखति । अनुष्टुबित्यनु - स्तुप् । सर्वाणि । छन्दांसि । परिभूरिति परि - भूः । पर्याप्त्या इति परि - आप्त्यै । मद्ध्यतः । अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभा । वाक् । वै । अनुष्टुबित्यनु - स्तुप् । तस्मात् । मद्ध्यतः । वाचा । वंदामः । गायत्रिया । प्रथमया । परीति । लिखति । अथ । अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभा । अथ । त्रिष्टुभा । तेजः । वै । गायत्री ( ) । यज्ञः । अनुष्टुगित्यनु - स्तुक् । इन्द्रियम् । त्रिष्टुप् । तेजसा । च । एव । इन्द्रियेण । च । उभयतः । यज्ञम् । परीति । गृह्णाति ॥

16 TS 5.1.4.1

TS 5.1.4.1

Samhita Paata

देवस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒स॒व इति॑ ख॒नति॑ प्र॒सू॒त्या॒ अथो॑ धूम॒मे॒वैतेन॑ ज॒नयति॑ ज्योति॑ष्मन्तं त्वाऽग्ने
सु॒प्रती॑क॒मित्या॑ह ज्योति॑रे॒वैतेन॑ ज॒नयति॑ सोऽग्नि॑र्जातः प्र॒जाः शु॒चाऽऽर्प॑यत् तं दे॒वा अ॒र्द्ध॒र्चेना॑-श॒मय॑च्छिवं
प्र॒जाभ्यो॑ऽहि॒ः सन्तु॑मित्या॑ह प्र॒जाभ्य॑ ए॒वैन॑ः श॒मयति॑ द्वाभ्यां॑ ख॒नति॑ प्रति॑ष्ठित्या अ॒पां पृ॒ष्ठम॒सीति॑
पुष्कर॑पूर्णमा - [ ]

Pada Paata

दे॒वस्य॑ । त्वा । स॒वि॒तुः । प्र॒स॒व इति॑ प्र - स॒वे । इति॑ । ख॒न॒ति । प्र॒सू॒त्या इति॑ प्र -
सू॒त्यै । अथो॑ इति॑ । धूम॒म् । ए॒व । ए॒तेन॑ । ज॒न॒यति॑ । ज्योति॑ष्मन्तम् । त्वा । अ॒ग्ने ।
सु॒प्रती॑क॒मिति॑ सु - प्र॒तीक॑म् । इति॑ । आ॒ह । ज्योति॑ः । ए॒व । ए॒तेन॑ । ज॒न॒यति॑ । सः ।
अ॒ग्निः । जा॒तः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । शु॒चा । आ॒र्प॑यत् । तम् । दे॒वाः । अ॒र्द्ध॒र्चेनेत्य॑र्द्ध
- ऋ॒चेन॑ । अ॒श॒म॒य॒च्छिवम् । प्र॒जाभ्य॑ इति॑ प्र - जा॒भ्यः । अ॒हि॒ःसन्तु॑म् । इति॑ । आ॒ह
। प्र॒जाभ्य॑ इति॑ प्र - जा॒भ्यः । ए॒व । ए॒नम् । श॒म॒यति॑ । द्वाभ्यां॑ । ख॒न॒ति । प्रति॑ष्ठित्या
इति॑ प्रति॑ - स्थि॒त्यै । अ॒पाम् । पृ॒ष्ठम् । अ॒सि । इति॑ । पु॒ष्कर॑पूर्णमिति॑ पुष्कर - पूर्णम् । एति॑ ।

17 TS 5.1.4.2

TS 5.1.4.2

Samhita Paata

हरत्युपां॑ वा ए॒तत् पृ॒ष्ठं यत् पु॑ष्कर॒पर्णः॑ रू॒पेणै॑वैन॒दा ह॑रति पु॒ष्कर॒पर्णेन॑ सं भ॑रति॒ योनि॑र्वा अ॒ग्नेः
पु॑ष्कर॒पर्णः॑ स॒योनि॑मे॒वाग्निः॑ संभ॑रति कृ॒ष्णाजि॑नेन॒ संभ॑रति॒ यज्ञो॑ वै कृ॒ष्णाजि॑नं॒ यज्ञेनै॑व य॒ज्ञः॑ संभ॑रति
यद् ग्रा॒म्याणां॑ प॒शूनां॑ च॒र्मणा॑ स॒भरे॑द् ग्रा॒म्यान् प॒शूञ्छु॑चाऽर्प॑येत् कृ॒ष्णाजि॑नेन॒ संभ॑रत्या॒रण्याने॑व प॒शून्
- [ ]

Pada Paata

ह॒रति॑ । अ॒पाम् । वै । ए॒तत् । पृ॒ष्ठम् । यत् । पु॑ष्कर॒पर्णमि॑ति पु॒ष्कर - पर्ण॑म् । रू॒पेणै॑
। ए॒व । ए॒नत् । ए॒ति । ह॒रति॑ । पु॑ष्कर॒पर्णेने॑ति पु॒ष्कर - पर्णे॑न॒ । स॒मिति॑ । भ॒रति॑ ।
योनिः॑ । वै । अ॒ग्नेः । पु॑ष्कर॒पर्णमि॑ति पु॒ष्कर - पर्ण॑म् । स॒योनि॑मि॒ति स॒योनि॑म् । ए॒व ।
अ॒ग्निम् । स॒मिति॑ । भ॒रति॑ । कृ॒ष्णाजि॑नेने॒ति कृ॒ष्ण॒अजि॑नेन॒ । स॒मिति॑ । भ॒रति॑ । य॒ज्ञः ।
वै । कृ॒ष्णाजि॑नमि॒ति कृ॒ष्ण - अजि॑नम् । य॒ज्ञेन॑ । ए॒व । य॒ज्ञम् । स॒मिति॑ । भ॒रति॑ । यत्
। ग्रा॒म्याणां॑ । प॒शूनाम् । च॒र्मणा॑ । स॒भरे॑दिति॒ सं - भ॑रेत् । ग्रा॒म्यान् । प॒शून् । शु॒चा
। अ॒र्पये॑त् । कृ॒ष्णाजि॑नेने॒ति कृ॒ष्ण - अजि॑नेन॒ । स॒मिति॑ । भ॒रति॑ । आ॒रण्यान् । ए॒व । प॒शून् ।

18 TS 5.1.4.3

TS 5.1.4.3

Samhita Paata

शुचाऽर्पयति तस्मात् समावत् पशूनां प्रजायमानाना-मारण्याः पशवः कनीयांसः शुचा हृता
लोमतः संभरत्यतो ह्यस्य मेद्व्यं कृष्णाजिनं च पुष्करपर्णं च सः स्तृणातीयं वै कृष्णाजिनमसौ
पुष्करपर्ण-माभ्या-मेवैन-मुभयतः परिगृह्णात्य-ग्निदेवेभ्यो निलायत तमथर्वा-ऽन्वपश्यदथर्वा त्वा प्रथमो
निरमन्थदग्र इत्या - [ ]

Pada Paata

शुचा । अर्पयति । तस्मात् । समावत् । पशूनाम् । प्रजायमानानामिति प्र-जायमानानाम् ।
आरण्याः । पशवः । कनीयांसः । शुचा । हि । ऋताः । लोमतः । समिति । भरति ।
अतः । हि । अस्य । मेद्व्यम् । कृष्णाजिनमिति कृष्ण - अजिनम् । च । पुष्करपर्णमिति
पुष्कर - पर्णम् । च । समिति । स्तृणाति । इयम् । वै । कृष्णाजिनमिति कृष्ण - अजिनम्
। असौ । पुष्करपर्णमिति पुष्कर - पर्णम् । आभ्याम् । एव । एनम् । उभयतः । परीति ।
गृह्णाति । अग्निः । देवेभ्यः । निलायत । तम् । अथर्वा । अन्विति । अपश्यत् । अथर्वा
। त्वा । प्रथमः । निरिति । अमन्थत् । अग्रे । इति ।

19 TS 5.1.4.4

TS 5.1.4.4

Samhita Paata

-ह॒ य ए॒वैन॑म॒न्वप॑श्यत् तेनै॒वैनः॑ संभ॑रति॒ त्वाम॑ग्रे पुष्क॑रा॒दधी॑त्याह पुष्क॑रप॒र्णे ह्ये॑नमुप॑श्रित॒मवि॑न्दत्
तमु॑ त्वा दु॒द्व्यङ्घ्रि॑रित्याह दु॒द्व्यङ्घ्रा आ॑थर्व॒ण-स्तेज॑स्व्यासीत् तेज॑ ए॒वास्मि॑न् दधा॒ति तमु॑ त्वा पा॒थ्यो
वृषे॑त्याह॒ पूर्व॑मे॒वोदित॑-मु॒त्तरे॑णा॒भि गृ॑णाति - [ ]

Pada Paata

आ॒ह । यः । ए॒व । ए॒नम् । अ॒न्वप॑श्य॒दित्य॑नु-अप॑श्यत् । तेन॑ । ए॒व । ए॒नम् । स॒मिति॑ ।
भ॒रति॑ । त्वाम् । अ॒ग्रे । पुष्क॑रात् । अधी॑ति । इति॑ । आ॒ह । पुष्क॑रप॒र्ण इति॑ पुष्क॑र - प॒र्णे
। हि । ए॒नम् । उप॑श्रित॒मित्युप॑ - श्रित॒म् । अवि॑न्दत् । तम् । उ॒ । त्वा । दु॒द्व्यङ्घ्रि॑ । ऋषिः
। इति॑ । आ॒ह । दु॒द्व्यङ्घ्रि॑ । वै । आ॒थर्व॑णः । तेज॑स्वी । आ॒सीत् । तेजः॑ । ए॒व । अ॒स्मिन्
। दधा॑ति । तम् । उ॒ । त्वा । पा॒थ्यः । वृषा॑ । इति॑ । आ॒ह । पूर्व॑म् । ए॒व । उ॒दित॑म् ।
उ॒त्तरे॑णेत्युत् - त॒रेण॑ । अ॒भीति॑ । गृ॑णाति ।

20 TS 5.1.4.5

TS 5.1.4.5

Pada Paata

च॒त॒सृ॒भि॒रिति॑ च॒त॒सृ॒भिः॑ । स॒मि॒ति॑ । भ॒र॒ति॑ । च॒त्वा॒रि॑ । छ॒न्दा॑ऽसि । छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः॑-भिः
 । ए॒व । गा॒य॒त्रीभिः॑ । ब्रा॒ह्म॒णस्य॑ । गा॒य॒त्रः । हि । ब्रा॒ह्म॒णः । त्रि॒ष्टु॒ग्भि॒रिति॑ त्रि॒ष्टुक् - भिः
 । रा॒ज॒न्य॑स्य । त्रै॒ष्टु॒भः । हि । रा॒ज॒न्यः । यम् । का॒मये॑त । व॒सी॒यान् । स्या॒त् । इति॑ ।
 उ॒भ॒यी॒भिः । तस्य॑ । स॒मि॒ति॑ । भ॒रे॒त् । तेजः॑ । च॒ । ए॒व । अ॒स्मै । इ॒न्द्रि॒यम् । च॒ । स॒मी॒ची
 इति॑ । दु॒धा॒ति॑ । अ॒ष्टा॒भिः । स॒मि॒ति॑ । भ॒र॒ति॑ । अ॒ष्टाक्ष॑रेत्य॒ष्टा- अ॒क्ष॒रा । गा॒य॒त्री । गा॒य॒त्रः ।
 अ॒ग्निः । या॒वान् । ए॒व । अ॒ग्निः । तम् । स॒मि॒ति॑ । भ॒र॒ति॑ । सी॒द॑ । हो॒तुः । इति॑ ( ) । आ॒ह
 । दे॒वताः॑ । ए॒व । अ॒स्मै । स॒मि॒ति॑ । सा॒द॒य॒ति॑ । नी॒ति॑ । हो॒ता॑ । इति॑ । म॒नु॒ष्यान् । स॒मि॒ति॑
 । सी॒द॒स्व॒ । इति॑ । व॒या॑ऽसि । ज॒नि॒ष्व । हि । जे॒न्यः । अ॒ग्रे । अ॒ह्ना॑म् । इति॑ । आ॒ह ।
 दे॒वम॒नु॒ष्या॒निति॑ दे॒व - म॒नु॒ष्यान् । ए॒व । अ॒स्मै । स॒स॒न्ना॒निति॑ सं - स॒न्ना॒न् । प्रेति॑ । ज॒न॒य॒ति ॥

21 TS 5.1.5.1**TS 5.1.5.1****Samhita Paata**

क्रू॒रमि॑व वा अ॒स्या ए॒तत् क॑रोति॒ यत् ख॑न॒त्यप॑ उप॒ सृ॒ज॒त्यापो॑ वै शा॒न्ताः शा॒न्ताभि॑रे॒वाऽस्यै॑ शुचः॑
 श॒मय॑ति॒ सं ते वा॒युर्मा॑त॒रिश्वा॑ दधा॒त्वित्या॑ह प्रा॒णो वै वा॒युः प्रा॒णेनै॑वा॒स्यै प्रा॒णः सं द॑धाति॒ सं ते
 वा॒युरि॑त्या॒ह तस्मा॑द्-वा॒युप्र॑च्युता दि॒वो वृ॑ष्टि॒रीर्ते॑ तस्मै च दे॒वि व॑ष॒डस्तु॑ - [ ]

Pada Paata

क्रूरम् । इव । वै । अस्याः । एतत् । करोति । यत् । खनन्ति । अपः । उपेति । सृजति । आपः । वै । शान्ताः । शान्ताभिः । एव । अस्यै । शुचम् । शमयति । समिति । ते । वायुः । मातरिश्वा । दुधातु । इति । आह । प्राण इति प्र - अनः । वै । वायुः । प्राणेनेति प्र - अनेन । एव । अस्यै । प्राणमिति प्र - अनम् । समिति । दुधाति । समिति । ते । वायुः । इति । आह । तस्मात् । वायुप्रच्युतेति वायु - प्रच्युता । दिवः । वृष्टिः । ईर्ते । तस्मै । च । देवि । वषट् । अस्तु ।

22 TS 5.1.5.2

TS 5.1.5.2

Samhita Paata

तुभ्यमित्याह षड्वा ऋतवं ऋतुष्वेव वृष्टिं दधाति तस्मात् सर्वानृतून् वरुषति यद्-वषट्कुर्याद्-यातयामाऽस्य वषट्कारः स्याद्यन्न वषट्कुर्याद् रक्षांसि यज्ञं हन्युर्वडित्याह परोक्षमेव वषट् करोति नास्यं यातयामा वषट्कारो भवति न यज्ञं रक्षांसि घ्नन्ति सुजातो ज्योतिषा सहेत्यनुष्टुभोपं नह्यत्यनुष्टु - [ ]

Pada Paata

तुभ्यम् । इति । आह । षट् । वै । ऋतवः । ऋतुषु । एव । वृष्टिम् । दुधाति । तस्मात् । सर्वान् । ऋतून् । वरुषति । यत् । वषट्कुर्यादिति वषट् - कुर्यात् । यातयामेति यात - यामा । अस्य । वषट्कार इति वषट् - कारः । स्यात् । यत् । न । वषट्कुर्यादिति वषट् - कुर्यात् ।

रक्षा॑सि । य॒ज्ञम् । ह॒न्युः । वट् । इति॑ । आ॒ह । प॒रोक्ष॑मिति॑ परः - अक्ष॑म् । ए॒व । वषट् ।
 । क॒रोति॑ । न । अ॒स्य । या॒तया॑मेति॑ या॒त - या॒मा । व॒षट्कार॑ इति॑ वषट् - का॒रः । भ॒वति॑
 । न । य॒ज्ञम् । रक्षा॑सि । घ्नन्ति॑ । सु॒जा॑त॒ इति॑ सु - जा॒तः । ज्योति॑षा । स॒ह । इति॑ ।
 अ॒नुष्टु॑भेत्य॑नु - स्तुभा॑ । उपेति॑ । न॒ह्यति॑ । अ॒नुष्टु॑बित्य॑नु - स्तुप् ।

23 TS 5.1.5.3

TS 5.1.5.3

Samhita Paata

-फ्सर्वाणि छन्दा॑सि छन्दा॑सि खलु॑ वा अ॒ग्नेः प्रि॒या त॒नूः प्रि॒ययै॑वैनं॑ त॒नुवा॑ परि॑ दधाति वेदु॑को वासो॑
 भवति॑य ए॒वं वेद॑ वारु॑णो वा अ॒ग्निरु॑प॒नद्ध॑ उदु॑ तिष्ठ स्व॒द्धरोर्द्ध॑ ऊ॒ षुणं॑ ऊ॒तय॑ इति॑ सा॒वित्री॑भ्यामु॒त्
 तिष्ठति॑ स॒वितृ॑प्र॒सूत॑ ए॒वास्यो॑र्द्धा॒ वरु॑णमे॒निमु॒त् सृ॑जति॒ द्वाभ्यां॑ प्रति॑ष्ठित्यै॒ स जा॑तो गर्भो॑ अ॒सि - [ ]

Pada Paata

सर्वा॑णि । छन्दा॑सि । छन्दा॑सि । खलु॑ । वै । अ॒ग्नेः । प्रि॒या । त॒नूः । प्रि॒यया॑ । ए॒व
 । ए॒नम् । त॒नुवा॑ । प॒रीति॑ । दु॒धाति॑ । वेदु॑कः । वासः॑ । भ॒वति॑ । यः । ए॒वम् । वेद॑ ।
 वारु॑णः । वै । अ॒ग्निः । उ॒प॒नद्ध॑ इत्यु॒प - न॒द्धः । उ॒दि॒ति । उ॒ । तिष्ठ॑ । स्व॒द्धरे॑ति॒ सु - अ॒द्धर॑
 । ऊ॒र्द्ध्वः । उ॒ । स्वि॑ति । नः॑ । ऊ॒तयै॑ । इति॑ । सा॒वित्री॑भ्या॑म् । उ॒दि॒ति । तिष्ठ॑ति ।
 स॒वितृ॑प्र॒सूत॑ इति॑ स॒वितृ॑ - प्र॒सूतः॑ । ए॒व । अ॒स्य । ऊ॒र्द्ध्वा॑म् । वरु॑णमे॒निमि॑ति॒ वरु॑ण - मे॒निम् ।
 उ॒दि॒ति । सृ॑जति॒ । द्वाभ्या॑म् । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॑ प्रति॑ - स्थि॒त्यै । सः । जा॑तः । गर्भः॑ । अ॒सि ।

24 TS 5.1.5.4

TS 5.1.5.4

Samhita Paata

रोद॑स्यो॒रित्या॑हे॒मे वै रोद॑सी॒ तयो॑रे॒ष गर्भो॑ यद॒ग्नि-स्तस्मा॑-दे॒वमा॒हाग्रे॑ चारु॑र्विभृ॒त ओष॑धी॒ष्वित्या॑ह
यु॒दा ह्येतं॑ वि॒भर॑न्त्यथ॒ चारु॑तरो॒ भव॑न्ति॒ प्र मा॒तृभ्यो॑ अधि॒ कर्निक्र॑दद्-गा॒ इत्या॒हौष॑धयो॒ वा अ॑स्य
मा॒तर॑स्ताभ्य॒ एवैनं॑ प्र॒च्याव॑यति स्थि॒रो भ॑व वी॒ङ्ग इति॑ गर्द॒भ आ सा॑दयति - [ ]

Pada Paata

रोद॑स्योः । इति॑ । आ॒ह । इ॒मे इति॑ । वै । रोद॑सी॒ इति॑ । तयोः॑ । ए॒षः । गर्भः॑ । यत्
। अ॒ग्निः । तस्मा॑त् । ए॒वम् । आ॒ह । अ॒ग्रे । चारुः॑ । विभृ॑त् इति॒ वि - भृ॑त् । ओष॑धीषु
। इति॑ । आ॒ह । यु॒दा । हि । ए॒तम् । वि॒भर॑न्तीति॒ वि - भर॑न्ति । अथ॑ । चारु॑तर॒ इति॑
चारु॑ - त॒रः । भव॑न्ति । प्रेति॑ । मा॒तृभ्य॒ इति॑ मा॒तृ - भ्यः॑ । अधी॑ति । कर्निक्र॑दत् । गाः
। इति॑ । आ॒ह । ओष॑धयः । वै । अ॒स्य । मा॒तरः॑ । ताभ्यः॑ । ए॒व । ए॒नम् । प्रेति॑
। च्या॒व॒यति॑ । स्थि॒रः । भ॒व । वी॒ङ्ग इति॑ वी॒ङु - अ॒ङ्गः । इति॑ । गर्द॒भे । एति॑ । सा॒द॒यति॑ ।

25 TS 5.1.5.5

TS 5.1.5.5

Samhita Paata

सं न॑ह्यत्ये॒वैन॑मे॒तया॑ स्थे॒म्ने गर्दु॑भेन॒ संभ॑रति॒ तस्मा॑द् गर्दु॒भः प॑शूनां भार॒भारि॑तमो गर्दु॒भेन॒ सं भ॑रति॒
तस्मा॑द् गर्दु॒भोऽप्य॑नालेशे॒ऽत्य॑न्यान् प॒शून् मे॒घ्यत्य॑न्नः॒ ह्ये॒नेना॑ऽर्कः॒ सुभ॑रन्ति॒ गर्दु॑भेन॒ संभ॑रति॒
तस्मा॑द् गर्दु॒भो द्वि॑रेताः सन् कनि॑ष्ठं प॒शूनां प्र॑जायते॒ऽग्नि॑र॒ह्यस्य॑ योनिं॒ निर्द॑हति॒ प्र॒जासु॑ वा ए॒ष
ए॒तर॒ह्यारू॑ढः - [ ]

Pada Paata

समि॑ति । न॒ह्यति॑ । ए॒व । ए॒नम् । ए॒तया॑ । स्थे॒म्ने । गर्दु॑भेन॒ । समि॑ति । भ॒रति॑ । तस्मा॑त्
। गर्दु॑भः । प॒शूनाम् । भार॒भारि॑तम् इति॑ भार॒भारि॑ - तम् । गर्दु॑भेन॒ । समि॑ति । भ॒रति॑ ।
तस्मा॑त् । गर्दु॑भः । अपी॑ति । अ॒नालेश॑ इत्य॑ना - लेशे । अती॑ति । अ॒न्यान् । प॒शून् ।
मे॒घ्यति॑ । अ॒न्नम् । हि । ए॒नेन॒ । अ॒र्कम् । सुभ॑रन्तीति॑ सं - भर॑न्ति । गर्दु॑भेन॒ । समि॑ति ।
भ॒रति॑ । तस्मा॑त् । गर्दु॑भः । द्वि॑रेता इति॑ द्वि॒रेताः । सन् । कनि॑ष्ठम् । प॒शूनाम् । प्रेति॑ ।
जा॒यते॑ । अ॒ग्निः । हि । अ॒स्य । योनि॑म् । निर्द॑हतीति॑ निः - द॑हति । प्र॒जास्वि॑ति प्र - जा॒सु
। वै । ए॒षः । ए॒तर॒हि । आ॒रूढ॑ इत्या - रू॒ढः ।

26 TS 5.1.5.6

TS 5.1.5.6

Samhita Paata

स ई॒श्वरः॑ प्र॒जाः शु॒चा प्र॑दहः शिवो भ॑व प्र॒जाभ्य॑ इत्या॑ह प्र॒जाभ्य॑ ए॒वैनः॑ शमयति॒ मानु॑षीभ्य॒स्त्वम॑ङ्गिर॒
इत्या॑ह मान॒व्यो हि प्र॒जा मा द्यावा॑पृथि॒वी अ॒भि शू॑शुचो॒ माऽन्तरि॑क्षं मा वन॒स्पती॑नित्या॒हैभ्य॑ ए॒वैनः॑

लोकेभ्यः शमयति प्रैतुं वाजी कर्निक्रदुदित्याह वाजी ह्येष नानदुद्-रासभः पत्वेत्या - [ ]

Pada Paata

सः । ईश्वरः । प्रजा इति प्र - जाः । शुचा । प्रदह इति प्र-दहः । शिवः । भव । प्रजाभ्य
इति प्र - जाभ्यः । इति । आह । प्रजाभ्य इति प्र - जाभ्यः । एव । एनम् । शमयति ।
मानुषीभ्यः । त्वम् । अङ्गिरः । इति । आह । मानव्यः । हि । प्रजा इति प्र - जाः ।
मा । द्यावापृथिवी इति द्यावा - पृथिवी । अभीति । शूशुचः । मा । अन्तरिक्षम् । मा ।
वनस्पतीन् । इति । आह । एभ्यः । एव । एनम् । लोकेभ्यः । शमयति । प्रैति । एतु ।
वाजी । कर्निक्रदत् । इति । आह । वाजी । हि । एषः । नानदत् । रासभः । पत्वा । इति ।

27 TS 5.1.5.7

TS 5.1.5.7

Samhita Paata

-ह रासभ इति ह्येतमृषयोऽवदन् भरन्नग्निं पुंरीष्यमित्याहाऽग्निः ह्येष भरति मा पाद्यायुषः पुरेत्याहाऽऽ*युरेवाऽस्मिन्
दधाति तस्माद् गर्दभः सर्वमायुरेति तस्माद् गर्दभे पुराऽऽयुषः प्रमीते बिभ्यति वृषाऽग्निं वृषेणं
भरन्नित्याह वृषा ह्येष वृषाऽग्निरपां गर्भः - [ ]

Pada Paata

आ॒ह । रा॒स॒भः । इति॑ । हि । ए॒तम् । ऋ॒ष॒यः । अ॒व॒द॒न् । भ॒र॒न् । अ॒ग्निम् । पु॒री॒ष्यम् ।
 इति॑ । आ॒ह । अ॒ग्निम् । हि । ए॒षः । भ॒र॒ति । मा । पा॒दि । आ॒यु॒षः । पु॒रा । इति॑ ।
 आ॒ह । आ॒युः । ए॒व । अ॒स्मि॒न् । दु॒धा॒ति । त॒स्मा॒त् । ग॒र्द॒भः । स॒र्वम् । आ॒युः । ए॒ति
 । त॒स्मा॒त् । ग॒र्द॒भे । पु॒रा । आ॒यु॒षः । प्र॒मी॒त॒ इति॑ प्र॒मी॒ते । बि॒भ्य॒ति । वृ॒षा॑ । अ॒ग्निम् ।
 वृ॒ष॒णम् । भ॒र॒न् । इति॑ । आ॒ह । वृ॒षा॑ । हि । ए॒षः । वृ॒षा॑ । अ॒ग्निः । अ॒पाम् । ग॒र्भम् ।

28 TS 5.1.5.8

TS 5.1.5.8

Samhita Paata

समु॒द्रि॒य॒-मि॒त्या॒हा॒ऽपा॒ः ह्ये॒ष ग॒र्भो॑ यद॒ग्निर॒ग्न आ॒ या॒हि वी॒त॒य॒ इति॑ वा इ॒मौ लो॒कौ व्यै॒ता॒म॒ग्न आ॒ या॒हि
 वी॒त॒य॒ इति॑ यदा॒हा ऽन॒यो॒र्लो॒क॒यो॒र्वी॒त्यै प्र॒च्यु॒तो वा ए॒ष आ॒य॒त॒ना॒द॒ग॒तः प्र॒ति॒ष्ठा॒ः स ए॒त॒र्ह्य॒द्भ्यु॒
 च॒ यज॑मानं च द्ध्या॒य॒त्यृ॒तः स॒त्य॒मि॒त्या॒हे॒यं वा ऋ॒त॒म॒सौ - [ ]

Pada Paata

समु॒द्रि॒य॒म् । इति॑ । आ॒ह । अ॒पाम् । हि । ए॒षः । ग॒र्भः । यत् । अ॒ग्निः । अ॒ग्ने॑ । ए॒ति॑
 । या॒हि॑ । वी॒त॒ये॑ । इति॑ । वै । इ॒मौ । लो॒कौ । वी॒ति॑ । ऐ॒ता॒म् । अ॒ग्ने॑ । ए॒ति॑ । या॒हि॑ ।
 वी॒त॒ये॑ । इति॑ । यत् । आ॒ह॑ । अ॒न॒योः॑ । लो॒क॒योः॑ । वी॒त्या॒ इति॑ वि - इ॒त्यै । प्र॒च्यु॒त॒ इति॑
 प्र - च्यु॒तः । वै । ए॒षः । आ॒य॒त॒ना॒दि॒त्या॑ - य॒त॒ना॒त् । अ॒ग॒तः । प्र॒ति॒ष्ठा॒मि॒ति॑ प्र॒ति - स्था॒म्
 । सः । ए॒त॒र्हि॑ । अ॒द्भ्यु॒म् । च॒ । यज॑मानम् । च॒ । ध्या॒य॒ति॑ । ऋ॒त॒म् । स॒त्य॒म् । इति॑

। आ॒ह । इ॒यम् । वै । ऋ॒तम् । अ॒सौ ।

29 TS 5.1.5.9

TS 5.1.5.9

Samhita Paata

स॒त्यम॒नयो॒रे॒वैनं॑ प्र॒ति॑ ष्ठा॒पय॑ति॒ नाऽऽ*ति॑मा॒च्छत्य॑द्भ॒र्युर्न॑ यज॑मानो वरु॑णो वा ए॒ष यज॑मानम॒भ्यैति॑
यदु॒ग्निरु॑प॒नद्ध॑ ओष॑धयः प्र॒ति॑ गृ॒ह्णीता॒ग्निमे॑त॒मित्या॑ह॒ शान्त्यै॑ व्यस्य॑न् विश्वा॒ अम॑न्ती॒ररा॑न्ती॒रित्या॑ह॒
रक्ष॑साम॒प॑ह॒त्यै नि॒षीद॑न् नो॒ अप॑ दु॒र्मति॑ः ह॑न्दि॒त्याह॒ प्र॒ति॑ष्ठि॒त्या ओष॑धयः प्र॒ति॑मोद॒द्ध - [ ]

Pada Paata

स॒त्यम् । अ॒नयोः॑ । ए॒व । ए॒नम् । प्र॒तीति॑ । स्था॒पय॑ति । न । आ॒र्तिम् । ए॒ति॑ । ऋ॒च्छति॑
। अ॒द्भ॒र्युः । न । यज॑मानः । वरु॑णः । वै । ए॒षः । यज॑मानम् । अ॒भि । ए॒ति॑ । ए॒ति॑ ।
यत् । अ॒ग्निः । उ॒प॑न॒द्ध इत्यु॑प॒ - न॒द्धः । ओष॑धयः । प्र॒तीति॑ । गृ॒ह्णीत॑ । अ॒ग्निम् । ए॒तम् ।
इति॑ । आ॒ह । शान्त्यै॑ । व्यस्य॑न्निति॑ वि - अस्य॑न् । विश्वाः॑ । अम॑न्तीः । अरा॑न्तीः । इति॑
। आ॒ह । रक्ष॑साम् । अ॒प॑ह॒त्या इत्यु॑प॒ - ह॒त्यै । नि॒षीद॑न्निति॑ नि॒सीद॑न् । नः॑ । अपे॑ति॑ ।
दु॒र्म॒ति॒मिति॑ दुः - म॒तिम् । ह॑न्त् । इति॑ । आ॒ह । प्र॒ति॑ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति॑ - स्थि॒त्यै । ओष॑धयः
। प्र॒तीति॑ । मो॒द॒द्धम् ।

30 TS 5.1.5.10

TS 5.1.5.10

Samhita Paata

मे॒न॒मि॒त्या॒हौष॑धयो॒ वा अ॒ग्नेर्भा॑ग॒धेयं॑ ताभि॒रे॒वैन॑ꣳ सम॑र्द्धयति॒ पुष्पा॑वतीः सु॒पिप्प॑ला इत्या॒ह तस्मा॑दोष॑धयः
फलं॑ गृह्णन्त्य॒ यं वो॒ गर्भं॑ ऋ॒त्वियः॑ प्र॒त्नꣳ सु॒धस्थ॑मा-ऽस॑दुदित्या॒ह याभ्य॑ ए॒वैनं॑ प्र॒च्याव॑यति॒ तास्वे॒वैनं॑
प्रति॑ष्ठापयति॒ द्वाभ्या॑मुपाव॑हरति॒ प्रति॑ष्ठित्यै ॥

Pada Paata

ए॒नम् । इति॑ । आ॒ह । ओष॑धयः । वै । अ॒ग्नेः । भा॒ग॒धेय॑मिति॒ भाग॑ - धेय॑म् । ताभिः
। ए॒व । ए॒नम् । समि॑ति । अ॒र्द्धय॑ति । पुष्पा॑वती॒रिति॑ पुष्पं - व॒तीः । सु॒पिप्प॑ला इति॑
सु-पि॒प्पलाः । इति॑ । आ॒ह । तस्मा॑त् । ओष॑धयः । फल॑म् । गृह्ण॑न्ति । अ॒यम् । वः
। गर्भः॑ । ऋ॒त्वियः॑ । प्र॒त्नम् । सु॒धस्थ॑मिति॒ सुध॑ - स्थ॑म् । एति॑ । अ॒सदु॑त् । इति॑ ।
आ॒ह । याभ्यः॑ । ए॒व । ए॒नम् । प्र॒च्याव॑यतीति॒ प्र - च्या॑वयति । तासु॑ । ए॒व । ए॒नम् ।
प्रती॑ति । स्था॒पय॑ति । द्वाभ्या॑म् । उ॒पाव॑हरतीत्यु॒प - अव॑हरति । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॑ प्रति॑ - स्थि॒त्यै ॥

31 TS 5.1.6.1

TS 5.1.6.1

Samhita Paata

वारुणो वा अ॒ग्निरुप॑नद्धो वि पाज॑सेति॒ विस्र॑सयति स॒वितृ॑प्रसूत ए॒वास्य॑ विषू॑चीं वरुणमे॒निं॒ विसृ॑जत्यप॒
उप॑ सृज॒त्यापो॒ वै शान्ताः॑ शान्ताभि॑रे॒वास्य॑ शुच॑श् शमयति तिसृ॑भिरुप॑ सृजति त्रिवृ॑द्वा अ॒ग्निर्यावा॑ने॒वा-
ग्निस्तस्य॑ शुच॑श् शमयति मि॒त्रः स॒सृज्य॑ पृथि॒वीमित्या॑ह मि॒त्रो वै शि॒वो दे॒वानां॑ तेनै॒वै - [ ]

Pada Paata

वारु॑णः । वै । अ॒ग्निः । उप॑नद्ध इत्युप॑ - न॒द्धः । वी॒तिं । पाज॑सा । इति॑ । वी॒तिं । स्र॑स॒यति॑
। स॒वितृ॑प्रसूत इति॑ स॒वितृ॑ - प्र॒सूतः । ए॒व । अ॒स्य॑ । विषू॑चीम् । वरु॑णमे॒निमि॑ति वरुण -
मे॒निम् । वी॒तिं । सृ॒जति॑ । अ॒पः । उपे॑ति । सृ॒जति॑ । आपः॑ । वै । शान्ताः॑ । शान्ताभिः॑ ।
ए॒व । अ॒स्य॑ । शुच॑म् । श॒मय॑ति । तिसृ॑भिरिति॑ तिसृ॑ - भिः । उपे॑ति । सृ॒जति॑ । त्रि॒वृदि॑ति
त्रि॒ - वृत् । वै । अ॒ग्निः । या॒वान् । ए॒व । अ॒ग्निः । तस्य॑ । शुच॑म् । श॒मय॑ति । मि॒त्रः ।
स॒सृज्ये॑ति सं - सृज्य॑ । पृथि॒वीम् । इति॑ । आ॒ह । मि॒त्रः । वै । शि॒वः । दे॒वानां॑ । तेनै॑
। ए॒व ।

32 TS 5.1.6.2

TS 5.1.6.2

Samhita Paata

-न॒स्र॑ स॒सृजति॑ शान्त्यै॒ यद्वा॑म्याणां॒ पात्रा॑णां क॒पालैः॑ स॒सृजे॑द्-ग्रा॒म्याणि॑ पात्रा॑णि शु॒चाऽर्प॑ये॒दर्म॑क॒पालैः॑
स॒सृज॑त्येतानि॒ वा अ॑नुपजीवनी॒यानि॒ तान्ये॒व शु॒चाऽर्प॑यति॒ शर्करा॑भिः स॒सृजति॑ धृ॒त्या अथो॑
श॒त्वायां॑ जलो॒मैः स॒सृज॑त्येषा वा अ॒ग्नेः प्रि॒या त॒नूर्य॑द॒जा प्रि॒ययै॑वैनं॒ तनु॒वा स॒सृज॑त्यथो तेज॑सा

कृष्णाजिनस्य लोमंभिः सꣳ - [ ]

Pada Paata

ए॒न॒म् । स॒मि॒ति॑ । सृ॒ज॒ति॑ । शान्त्यै॑ । यत् । ग्रा॒म्याणां॑ । पात्रा॑णाम् । क॒पा॒लैः॑ । सꣳसृ॒जे॒दि॒ति॑
सं - सृ॒जे॒त् । ग्रा॒म्याणि॑ । पात्रा॑णि । शु॒चा । अ॒र्प॒ये॒त् । अ॒र्म॒क॒पा॒लैरि॒त्य॒र्म॒-क॒पा॒लैः॑ । स॒मि॒ति॑
। सृ॒ज॒ति॑ । ए॒तानि॑ । वै । अ॒नु॒प॒जी॒व॒नी॒यानी॒त्य॒नु॒प॒- जी॒व॒नी॒यानि॑ । तानि॑ । ए॒व । शु॒चा ।
अ॒र्प॒य॒ति॑ । शर्करा॑भिः । स॒मि॒ति॑ । सृ॒ज॒ति॑ । धृ॒त्यै॑ । अथो॑ इति॑ । श॒न्त्वा॒ये॒ति॑ शं - त्वा॒यं
। अ॒ज॒लो॒मैरि॒त्य॒ज॒-लो॒मैः॑ । स॒मि॒ति॑ । सृ॒ज॒ति॑ । ए॒षा । वै । अ॒ग्नेः॑ । प्रि॒या । त॒नूः । यत्
। अ॒जा । प्रि॒यया॑ । ए॒व । ए॒न॒म् । त॒नु॒वा॑ । स॒मि॒ति॑ । सृ॒ज॒ति॑ । अथो॑ इति॑ । तेज॑सा ।
कृष्णाजिनस्येति॑ कृष्ण - अजिनस्य॑ । लोमंभिरिति॑ लोमं - भिः । स॒मि॒ति॑ ।

33 TS 5.1.6.3

TS 5.1.6.3

Samhita Paata

सृ॒ज॒ति॑ य॒ज्ञो वै कृष्णाजिनं॑ य॒ज्ञे॒नै॒व य॒ज्ञꣳ सꣳ सृ॒ज॒ति॑ रु॒द्राः स॒भृ॒त्यं पृ॒थि॒वीमि॒त्याहै॒ता वा ए॒तं दे॒वता॑
अ॒ग्ने॒ सम॑भ॒रन् ताभि॑रे॒वैनꣳ संभ॑रति म॒खस्य॑ शिरोऽसीत्या॑ह य॒ज्ञो वै म॒खस्तस्यै॒तच्छि॑रो यदु॒खा
तस्मा॑दे॒वमा॑ह य॒ज्ञस्य॑ प॒दे स्थ॑ इत्या॑ह य॒ज्ञस्य॑ ह्ये॒ते - [ ]

Pada Paata

सृजति । यज्ञः । वै । कृष्णाजिनमिति कृष्ण - अजिनम् । यज्ञेन । एव । यज्ञम् । समिति ।
 सृजति । रुद्राः । सभृत्येति सं - भृत्य । पृथिवीम् । इति । आह । एताः । वै । एतम् ।
 देवताः । अग्रे । समिति । अभ्रुच । ताभिः । एव । एनम् । समिति । भ्रुति । मुखस्य
 । शिरः । असि । इति । आह । यज्ञः । वै । मुखः । तस्य । एतत् । शिरः । यत् ।
 उखा । तस्मात् । एवम् । आह । यज्ञस्य । पदे इति । स्थः । इति । आह । यज्ञस्य ।
 हि । एते इति ।

34 TS 5.1.6.4

TS 5.1.6.4

Samhita Paata

पदे अथो प्रतिष्ठित्यै प्रान्याभि-र्यच्छत्यन्वन्त्यै-र्मन्त्रयते मिथुनत्वाय त्र्युद्धिं करोति त्रयं इमे लोका एषां
 लोकानामाप्त्यै छन्दोभिः करोति वीर्यं वै छन्दांसि वीर्येणैवैनां करोति यजुषा बिलं करोति व्यावृत्त्या
 इयंतीं करोति प्रजापतिना यज्ञमुखेन संमितां द्विस्तनां करोति यावापृथिव्योर्दोहाय चतुःस्तनां करोति
 पशूनां दोहायाष्टास्तनां करोति छन्दसां दोहाय नवांश्रि-मभिचरतः ( ) कुर्यात् त्रिवृतमेव वज्रं
 सभृत्य भ्रातृव्याय प्रहरति स्तृत्यै कृत्वाय सा महीमुखामिति नि दधाति देवतास्वेवैनां प्रतिष्ठापयति
 ॥

Pada Paata

पदे इति । अथो इति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । प्रेति । अन्याभिः । यच्छति ।
 अन्विति । अन्यैः । मन्त्रयते । मिथुनत्वायेति मिथुन - त्वाय । त्र्युद्धिमिति त्रि - उद्धिम् ।
 करोति । त्रयः । इमे । लोकाः । एषाम् । लोकानाम् । आस्यै । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः
 । करोति । वीर्यम् । वै । छन्दांसि । वीर्येण । एव । एनाम् । करोति । यजुषा । बिलम्
 । करोति । व्यावृत्त्या इति वि - आवृत्त्यै । इयंतीम् । करोति । प्रजापतिनेति प्रजा - पतिना
 । यज्ञमुखेनेति यज्ञ-मुखेन । संमितामिति सं - मिताम् । द्विस्तनामिति द्वि - स्तनाम् । करोति
 । द्यावापृथिव्योरिति द्यावा - पृथिव्योः । दोहाय । चतुःस्तनामिति चतुः - स्तनाम् । करोति ।
 पशूनाम् । दोहाय । अष्टास्तनामित्यष्टा - स्तनाम् । करोति । छन्दसाम् । दोहाय । नवाश्रिमिति
 नव - अश्रिम् । अभिचरेत् इत्यभि - चरतः ( ) । कुर्यात् । त्रिवृतमिति त्रि - वृतम् । एव
 । वज्रम् । सुभृत्येति सं - भृत्यै । भ्रातृव्याय । प्रेति । हरति । स्तृत्यै । कृत्वाय । सा ।
 महीम् । उखाम् । इति । नीति । दुधाति । देवतासु । एव । एनाम् । प्रतीति । स्थापयति ॥

35 TS 5.1.7.1

TS 5.1.7.1

Samhita Paata

सप्तभिर्दूषयति सप्त वै शीरूषण्याः प्राणाः शिर एतद्-यज्ञस्य यदुखा शीरूषन्नेव यज्ञस्य प्राणान् दधाति
 तस्मात् सप्त शीरूषन् प्राणा अश्वशकेन धूपयति प्राजापत्यो वा अश्वः सयोनित्वाया-दितिस्त्वेत्याहेयं
 वा अदितिरदित्यैवादित्यां खनत्यस्या अक्रूरंकाराय न हि स्वः स्वः हिनस्ति देवानां त्वा पत्नीरित्याह
 देवानां - [ ]

Pada Paata

सुप्तभिरिति सुप्त - भिः । धूपयति । सुप्त । वै । शीरुषण्याः । प्राणा इति प्र - अनाः । शिरः ।
 एतत् । युज्यस्य । यत् । उखा । शीरुषन् । एव । युज्यस्य । प्राणानिति प्र - अनान् ।
 दधाति । तस्मात् । सुप्त । शीरुषन् । प्राणा इति प्र - अनाः । अश्वशकेनेत्यश्व-शकेन ।
 धूपयति । प्राजापत्य इति प्राजा-पत्यः । वै । अश्वः । सयोनित्वायेति सयोनि-त्वाय । अदितिः ।
 त्वा । इति । आह । इयम् । वै । अदितिः । अदित्या । एव । अदित्याम् । खनति ।
 अस्याः । अक्रूरंकारायेत्यक्रूरं - काराय । न । हि । स्वः । स्वम् । हिनस्ति । देवानाम् ।
 त्वा । पत्नीः । इति । आह । देवानाम् ।

36 TS 5.1.7.2**TS 5.1.7.2****Samhita Paata**

वा एतां पत्नयोऽग्रेऽकुर्वन् ताभिरेवैनां दधाति धिषणास्त्वेत्याह विद्या वै धिषणा विद्याभिरेवैनामभीन्धे
 ग्रास्त्वेत्याह छन्दांसि वै ग्रा श्छन्दोभिरेवैनां श्रपयति वरूत्रयस्त्वेत्याह होत्रा वै वरूत्रयो
 होत्राभिरेवैनां पचति जनयस्त्वेत्याह देवानां वै पत्नी - [ ]

Pada Paata

वै । एताम् । पत्नयः । अग्रे । अकुर्वन् । ताभिः । एव । एनाम् । दधाति । धिषणाः ।
 त्वा । इति । आह । विद्याः । वै । धिषणाः । विद्याभिः । एव । एनाम् । अभीति ।

इ॒न्धे । ग्राः । त्वा । इति॑ । आ॒ह । छ॒न्दा॑सि । वै । ग्राः । छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः - भिः
 । ए॒व । ए॒नाम् । श्र॒प॒य॒ति । व॒रू॒त्रयः॑ । त्वा । इति॑ । आ॒ह । हो॒त्राः॑ । वै । व॒रू॒त्रयः॑ ।
 हो॒त्राभिः॑ । ए॒व । ए॒नाम् । प॒च॒ति । ज॒नयः॑ । त्वा । इति॑ । आ॒ह । दे॒वाना॑म् । वै । प॒त्नीः॑ ।

37 TS 5.1.7.3

TS 5.1.7.3

Samhita Paata

-ज॒नय॑स्ताभि॒रे॒वैना॑ प॒चति॑ ष॒ड्भिः॑ प॒चति॑ ष॒ड्वा ऋ॒तव॑ं ऋ॒तुभि॑रे॒वैना॑ प॒चति॑ द्विः प॒च॒न्त्वित्या॑ह॒ तस्मा॑द्
 द्विः स॒व॒त्स॒रस्य॑ स॒स्यं प॑च्यते वा॒रु॒ण्यु॒खाऽभी॑द्वा॒ मै॒त्रियो॑पैति॒ शान्त्यै॑ दे॒वस्त्वा॑ स॒वितो॑द्-व॒प॒त्वित्या॑ह॒
 स॒वितृ॑प्र॒सूत॑ ए॒वैना॑ ब्र॒ह्म॑णा दे॒वता॑भि॒रुद्-व॑प॒त्यप॑द्यमाना पृ॒थि॒व्याशा॑ दि॒श आ॑ पृ॒णे - [ ]

Pada Paata

ज॒नयः॑ । ताभिः॑ । ए॒व । ए॒नाम् । प॒च॒ति । ष॒ड्भिरिति॑ ष॒ट् - भिः॑ । प॒च॒ति । ष॒ट् । वै ।
 ऋ॒तव॑ं । ऋ॒तुभि॑रित्यु॒तु - भिः॑ । ए॒व । ए॒नाम् । प॒च॒ति । द्विः॑ । प॒च॒न्तु । इति॑ । आ॒ह
 । तस्मा॑त् । द्विः॑ । स॒व॒त्स॒रस्येति॑ सं-व॒त्स॒रस्य॑ । स॒स्यम् । प॒च्य॒ते । वा॒रु॒णी । उ॒खा ।
 अ॒भी॒द्वेत्य॑भि-इ॒द्वा । मै॒त्रिया॑ । उ॒पेति॑ । ए॒ति । शान्त्यै॑ । दे॒वः । त्वा । स॒वि॒ता । उ॒दिति॑
 । व॒प॒तु । इति॑ । आ॒ह । स॒वितृ॑प्र॒सूत॑ इति॑ स॒वितृ॑ - प्र॒सूतः॑ । ए॒व । ए॒नाम् । ब्र॒ह्म॑णा ।
 दे॒वता॑भिः॑ । उ॒दिति॑ । व॒प॒ति । अप॑द्यमाना । पृ॒थि॒वि । आ॒शाः॑ । दि॒शः । ए॒ति । पृ॒ण ।

38 TS 5.1.7.4

TS 5.1.7.4

Samhita Paata

-त्याह॑ तस्मा॑दु॒ग्निः सर्वा॑ दि॒शोऽनु॑ वि॒भा॒त्युत्तिष्ठ॑ बृ॒हती॑ भ॒वो॒र्द्धा तिष्ठ॑ ध्रु॒वा त्वमि॒त्याह॑ प्र॒ति॒ष्ठित्या॑
असु॑र्य॒ पात्र॑मना॑च्छृ॒ण्णमा॑-च्छृ॒णत्ति॑ दे॒व॒त्रा-ऽक॑रज॒क्षीरे॑णा-ऽऽ*च्छृ॒णत्ति॑ प॒र॒मं॒ वा ए॒तत् प॒यो यद॑ज॒क्षीरं॑
प॒र॒मे॒णै॒वैनां॑ प॒य॒साऽऽच्छृ॒णत्ति॑ यजु॑षा॒ व्यावृ॑त्त्यै छ॒न्दो॑भि॒रा च्छृ॒णत्ति॑ छ॒न्दो॑भि॒र्वा ए॒षा ( ) क्रि॒यते॑
छ॒न्दो॑भि॒रे॒व छ॒न्दा॑ऽस्या च्छृ॒णत्ति॑ ॥

Pada Paata

इति॑ । आ॒ह॒ । तस्मा॑त् । अ॒ग्निः । सर्वाः॑ । दि॒शः । अनु॑ । वी॒ति॑ । भा॒ति॒ । उदि॑ति ।
तिष्ठ॑ । बृ॒हती॑ । भ॒व॒ । ऊ॒र्द्धा॑ । तिष्ठ॑ । ध्रु॒वा । त्वम् । इति॑ । आ॒ह॒ । प्र॒ति॒ष्ठित्या॑ इति॑ प्र॒ति॑
- स्थि॒त्यै । अ॒सु॒र्यम् । पात्र॑म् । अना॑च्छृ॒ण्णमि॒त्यना॑ - छृ॒ण्णम् । एति॑ । छृ॒णत्ति॑ । दे॒व॒त्रेति॑
दे॒व॒-त्रा॑ । अ॒कः॑ । अ॒ज॒क्षीरे॑णेत्य॑ज - क्षी॒रेण॑ । एति॑ । छृ॒णत्ति॑ । प॒र॒मम् । वै । ए॒तत् । प॒यः॑
। यत् । अ॒ज॒क्षीर॑मित्य॑ज - क्षी॒रम् । प॒र॒मे॒ण॑ । ए॒व । ए॒नाम् । प॒य॒सा॑ । एति॑ । छृ॒णत्ति॑
। यजु॑षा । व्यावृ॑त्त्या इति॑ वि - आ॒वृ॒त्त्यै । छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः॑ - भिः॑ । एति॑ । छृ॒णत्ति॑ ।
छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः॑ - भिः॑ । वै । ए॒षा ( ) । क्रि॒यते॑ । छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः॑ - भिः॑ । ए॒व ।
छ॒न्दा॑ऽसि॒ । एति॑ । छृ॒णत्ति॑ ॥

39 TS 5.1.8.1

TS 5.1.8.1

Samhita Paata

एकंवि॒श॒त्या॒ माषैः॑ पु॒रुष॑शी॒रु॒ष-म॒च्छै॑त्यमे॒द्व्या॒ वै माषा॑ अमे॒द्व्यं पु॒रुष॑शी॒रु॒ष-म॑मे॒द्व्यैरे॒वा-स्या॑-मे॒द्व्यं
नि॒रव॑दाय॒ मे॒द्व्यं कृ॒त्वा ऽऽह॑र॒त्येकं॑वि॒श॒ति-भ॑वन्त्येकवि॒शो॒ वै पु॒रुषः॑ पु॒रुष॑स्याऽऽस्यै॑ व्यृ॒द्धं वा
ए॒तत् प्रा॒णैरे॑मे॒द्व्यं यत् पु॒रुष॑शी॒रु॒षः स॑स्र॒धा वि॒तृ॒ण्णां व॒ल्मीक॑व॒पां प्र॒ति नि द॑धाति स॒प्त वै शी॑र॒ष॒ण्याः
प्रा॒णाः प्रा॒णैरे॑वैन॒थ-स॑म॒र्द्धय॑ति मे॒द्व्यत्वा॒य॒ याव॑न्तो - [ ]

Pada Paata

एकंवि॒श॒त्येत्येकं॑ - वि॒श॒त्या॒ । माषैः॑ । पु॒रुष॑शी॒रु॒षमि॑ति॒ पुरुष॑ - शी॒रु॒षम् । अ॒च्छै॑ । ए॒ति
। अ॒मे॒द्व्याः । वै । माषाः॑ । अ॒मे॒द्व्यम् । पु॒रुष॑शी॒रु॒षमि॑ति॒ पुरुष॑ - शी॒रु॒षम् । अ॒मे॒द्व्यैः ।
ए॒व । अ॒स्य॒ । अ॒मे॒द्व्यम् । नि॒रव॑दायेति॒ निः - अ॒व॒दाय॑ । मे॒द्व्यम् । कृ॒त्वा । ए॒ति । ह॒र॒ति
। एकंवि॒श॒तिरि॑त्येकं॑ - वि॒श॒तिः । भ॒व॒न्ति । ए॒कवि॒श॒ इत्येक॑ - वि॒शः । वै । पु॒रुषः॑ ।
पु॒रुष॑स्य॒ । आस्यै॑ । व्यृ॒द्धमि॑ति॒ वि - ऋ॒द्धम् । वै । ए॒तत् । प्रा॒णैरि॑ति॒ प्र - अ॒नैः । अ॒मे॒द्व्यम् ।
यत् । पु॒रुष॑शी॒रु॒षमि॑ति॒ पुरुष॑ - शी॒रु॒षम् । स॑स्र॒धेति॑ स॒प्त - धा॑ । वि॒तृ॒ण्णामि॑ति॒ वि - तृ॒ण्णाम् ।
व॒ल्मीक॑व॒पामि॑ति॒ वल्मीक॑-व॒पाम् । प्र॒ति । नी॒ति । दु॒धाति॑ । स॒प्त । वै । शी॑र॒ष॒ण्याः । प्रा॒णा
इति॑ प्र - अ॒नाः । प्रा॒णैरि॑ति॒ प्र - अ॒नैः । ए॒व । ए॒तत् । स॑मि॒ति । अ॒र्द्धय॑ति॒ । मे॒द्व्यत्वा॒येति॑
मे॒द्व्य - त्वा॒य॑ । याव॑न्तः ।

40 TS 5.1.8.2

TS 5.1.8.2

Samhita Paata

वै मृत्युबन्धवस्तेषां यम आधिपत्यं परीयाय यमगाथाभिः परिगायति यमादेवैनन्द-वृद्धे तिसृभिः
परिगायति त्रयं इमे लोका एभ्य एवैनल्लोकेभ्यो वृद्धे तस्माद्-गायते न देयं गाथा हि तद्-वृद्धे
ऽग्निभ्यः पशूना लभते कामा वा अग्रयः कामानेवाव रुन्धे यत् पशून् नाऽऽलभेताऽनवरुद्धा अस्य
- [ ]

Pada Paata

वै । मृत्युबन्धव इति मृत्यु - बन्धवः । तेषाम् । यमः । आधिपत्यमित्याधि - पत्यम् । परीतिं
। इयाय । यमगाथाभिरिति यम - गाथाभिः । परीतिं । गायति । यमात् । एव । एनत् ।
वृद्धे । तिसृभिरिति तिसृ - भिः । परीतिं । गायति । त्रयः । इमे । लोकाः । एभ्यः । एव
। एनत् । लोकेभ्यः । वृद्धे । तस्मात् । गायते । न । देयम् । गाथा । हि । तत् । वृद्धे
। अग्निभ्य इत्यग्निभ्यः । पशून् । एति । लभते । कामाः । वै । अग्रयः । कामान् । एव
। अवेति । रुन्धे । यत् । पशून् । न । आलभेतेत्यां - लभेत । अनवरुद्धा इत्यनव - रुद्धाः
। अस्य ।

41 TS 5.1.8.3

TS 5.1.8.3

Samhita Paata

प॒शवः॑ स्यु॒र्यत् पर्य॑ग्नि॒कृतानु॑थ-सृ॒जेद्-य॑ज्ञ॒वेश॑सं कु॒र्याद्-य॑थ सः॑स्था॒पये॑द्-या॒तया॑मानि शी॒रू॒षाणि॑
 स्यु॒र्यत् प॒शूना॒लभ॑ते तेनै॒व प॒शून् रु॒न्धे यत् पर्य॑ग्नि॒कृतानु॑थ-सृ॒जति॑ शी॒र्ष्णा-म॑या॒तया॑म॒त्वाय॑ प्रा॒जाप॑त्ये॒न
 सः॑ स्था॒पय॑ति य॒ज्ञो वै प्र॒जाप॑तिर्य॒ज्ञ ए॒व य॒ज्ञं प्र॑ति॒ष्ठाप॑यति प्र॒जाप॑तिः प्र॒जा अ॑सृ॒जत् स रि॑रि॒चानो॑ऽम॒न्यत्
 स ए॒ता आ॒प्रीर॑पश्यत् ताभि॒र्वै स मु॑ख॒त - [ ]

Pada Paata

प॒शवः॑ । स्युः॑ । यत् । पर्य॑ग्नि॒कृतानि॑ति॒ पर्य॑ग्नि - कृ॒तान् । उ॒थ्सृ॒जेदित्यु॑त् - सृ॒जेत् ।
 य॒ज्ञ॒वेश॑समि॒ति य॒ज्ञ-वे॑शसम् । कु॒र्यात् । यत् । सः॑स्था॒पये॑दिति॒ सं - स्था॒पये॑त् । या॒तया॑मा॒नीति॑
 या॒त - या॒मा॒नि । शी॒रू॒षाणि॑ । स्युः॑ । यत् । प॒शून् । आ॒लभ॑त॒ इत्या॑ - लभ॑ते । तेन॑ । ए॒व
 । प॒शून् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । यत् । पर्य॑ग्नि॒कृतानि॑ति॒ पर्य॑ग्नि - कृ॒तान् । उ॒थ्सृ॒जतीत्यु॑त्-सृ॒जति॑
 । शी॒र्ष्णाम् । अ॒या॒तया॑म॒त्वाये॒त्यया॑तयाम - त्वा॒य । रा॒जाप॑त्येनेति॒ प्रा॒जा - प॑त्येन॑ । समि॒ति ।
 स्था॒पय॑ति । य॒ज्ञः । वै । प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा - प॑तिः । य॒ज्ञे । ए॒व । य॒ज्ञम् । प्र॑तीति॑ ।
 स्था॒पय॑ति । प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा - प॑तिः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । अ॒सृ॒जत् । सः । रि॑रि॒चानः
 । अ॒म॒न्यत् । सः । ए॒ताः । आ॒प्रीरि॑त्या॒ - प्रीः । अ॒पश्य॑त् । ताभिः॑ । वै । सः । मु॑ख॒तः
 ।

42 TS 5.1.8.4

TS 5.1.8.4

Samhita Paata

आ॒त्मान॑मा ऽप्री॑णीत॒ यदे॑ता आ॒प्रियो॑ भव॑न्ति य॒ज्ञो वै प्र॒जाप॑ति-य॒ज्ञमे॒वैताभि॑र्मुख॒त आ प्री॑णा॒त्य-
प॑रि॒मित॒छन्द॑सो भव॑न्त्यप॑रि॒मितः प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाप॑ते॒रास्या॑ ऊ॒नाति॑रि॒क्ता मि॑थु॒नाः प्र॒जा॑त्यै लो॒म॒शं
वै नामै॑तच्छ॒न्दः प्र॒जाप॑तेः प॒शवो॑ लो॒म॒शाः प॒शून्वे॒वाऽव॑ रु॒न्धे सर्वा॑णि वा ए॒ता रू॒पाणि॑ सर्वा॑णि
रू॒पाण्य॒ग्नौ चि॑त्यै क्रि॒यन्ते॑ तस्मा॑दे॒ता अ॒ग्नेश्चि॑त्यै॒स्य - [ ]

Pada Paata

आ॒त्मान॑म् । ए॒ति । अ॒प्री॑णी॒त । यत् । ए॒ताः । आ॒प्रिय॑ इत्या॑-प्रि॒यः । भव॑न्ति । य॒ज्ञः ।
वै । प्र॒जाप॑तिरि॒तिं प्र॒जा - प॒तिः । य॒ज्ञम् । ए॒व । ए॒ताभिः॑ । मु॒ख॒तः । ए॒ति । प्री॑णा॒ति ।
अप॑रि॒मित॒छन्द॑सु इत्य॑प॒रि॒मित - छ॒न्द॒सुः । भव॑न्ति । अप॑रि॒मित इत्य॑प॒रि - मि॒तः । प्र॒जाप॑तिरि॒तिं
प्र॒जा - प॒तिः । प्र॒जाप॑तेरि॒तिं प्र॒जा - प॒तेः । आ॒स्यै । ऊ॒ना॒ति॒रि॒क्ता इत्य॑न - अ॒ति॒रि॒क्ताः ।
मि॑थु॒नाः । प्र॒जा॑त्या इति॑ प्र - जा॒त्यै । लो॒म॒शम् । वै । नाम॑ । ए॒तत् । छ॒न्दः । प्र॒जाप॑तेरि॒तिं
प्र॒जा - प॒तेः । प॒शवः॑ । लो॒म॒शाः । प॒शून् । ए॒व । अ॒वे॒ति । रु॒न्धे । सर्वा॑णि । वै । ए॒ताः
। रू॒पाणि॑ । सर्वा॑णि । रू॒पाणि॑ । अ॒ग्नौ । चि॑त्यै । क्रि॒यन्ते॑ । तस्मा॑त् । ए॒ताः । अ॒ग्नेः ।
चि॑त्यै॒स्य ।

43 TS 5.1.8.5

TS 5.1.8.5

Samhita Paata

भ॒व॒न्त्ये॒ क॒वि॒ः श॒ति॒ः सा॒मि॒धे॒नी॒र॒न्वा॒ह॒ रु॒ग्वा ए॒क॒वि॒ः शो॒ रु॒च॒मे॒व ग॑च्छ॒त्यथो॑ प्र॒ति॒ष्ठा॒मे॒व प्र॑ति॒ष्ठा
ह्ये॒क॒वि॒ः श॒-श्च॒तु॒र्वि॒ः श॒ति॒म॒न्वा॒ह॒ च॒तु॒र्वि॒ः श॒ति॒र॒र्द्ध॒मा॒साः स॑व॒थ्स॒रः स॑व॒थ्स॒रोऽग्नि॑वै॒श्वान॑रः सा॒क्षादे॒व
वै॒श्वान॑र॒मव॑ रु॒न्धे॒ परा॑ची॒र॒न्वा॒ह॒ परा॑डि॒व हि सु॑व॒र्गो लो॒कः स॒मा॒स्त्वाऽग्न॑ ऋ॒तवो॑ व॒र्द्धय॑न्त्वित्या॒ह
स॒मा॒भिरे॒वाऽग्निं॑ व॒र्द्धय॑ - [ ]

Pada Paata

भ॒व॒न्ति॒ । ए॒क॒वि॒ः श॒ति॒मि॒त्ये॒क॑ - वि॒ः श॒ति॒म् । सा॒मि॒धे॒नी॒रि॒ति॑ सां - इ॒धे॒नीः । अ॒न्वि॒ति॑ । आ॒ह॒
। रु॒क् । वै । ए॒क॒वि॒ः श॒ इत्ये॒क॑ - वि॒ः श॒ः । रु॒च॑म् । ए॒व । ग॑च्छ॒ति॒ । अ॒थो इति॑ ।
प्र॒ति॒ष्ठा॒मि॒ति॑ प्र॒ति - स्था॒म् । ए॒व । प्र॒ति॒ष्ठे॒ति॑ प्र॒ति - स्था॒ । हि । ए॒क॒वि॒ः श॒ इत्ये॒क॑ - वि॒ः श॒ः ।
च॒तु॒र्वि॒ः श॒ति॒मि॒ति॑ च॒तुः॑ - वि॒ः श॒ति॒म् । अ॒न्वि॒ति॑ । आ॒ह॒ । च॒तु॒र्वि॒ः श॒ति॒रि॒ति॑ च॒तुः॑ - वि॒ः श॒तिः॑
। अ॒र्द्ध॒मा॒सा इत्य॑र्द्ध - मा॒साः । स॑व॒थ्स॒र इति॑ सं - व॒थ्स॒रः । स॑व॒थ्स॒र इति॑ सं - व॒थ्स॒रः
। अ॒ग्निः । वै॒श्वान॑रः । सा॒क्षादि॒ति॑ स - अ॒क्षात् । ए॒व । वै॒श्वान॑रम् । अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॒ ।
परा॑चीः । अ॒न्वि॒ति॑ । आ॒ह॒ । परा॑डि॒ । इ॒व । हि । सु॒व॒र्ग इति॑ सु॒वः - गः । लो॒कः । स॒माः
। त्वा॒ । अ॒ग्ने॒ । ऋ॒तवः॑ । व॒र्द्धय॑न्तु । इति॑ । आ॒ह॒ । स॒मा॒भिः । ए॒व । अ॒ग्निम् । व॒र्द्धय॑ति ।

44 TS 5.1.8.6

TS 5.1.8.6

Samhita Paata

तृ॒तुभिः॑ सं॒व॒त्स॒रं॑ वि॒श्वा आ॑ भा॒हि प्र॒दिशः॑ पृ॒थि॒व्या इत्या॑ह॒ तस्मा॑द्ग॒ग्निः सर्वा॑ दि॒शोऽनु॑ विभा॒ति
प्र॒त्यौ॑हता॒म॒श्विना॑ मृ॒त्युम॑स्मा॒दित्या॑ह॒ मृ॒त्युमे॒वाऽस्मा॒दप॑ नु॒द॒त्युद्व॑यं तम॑स॒स्परी॑त्या॒ह पा॒प्मा वै तमः॑
पा॒प्मान॑मे॒वास्मा॒दप॑ ह॒न्त्य॒गन्म॑ ज्योति॑रु॒त्तम॑-मि॒त्या॒हाऽसौ॑ वा आ॒दित्यो॑ ( ) ज्योति॑रु॒त्तम॑-मा॒दित्य॑स्यै॒व
सायु॑ज्यं गच्छ॒ति न सं॒व॒त्स॒रस्ति॑ष्ठति॒ नास्य॑ श्री॒स्ति॑ष्ठति॒ यस्यै॒ताः क्रि॒यन्ते॒ ज्योति॑ष्मती-मु॒त्त॒माम॑न्वा॒ह
ज्योति॑रे॒वास्मा॑ उ॒परि॑ष्ठाद् दधा॒ति सुव॑र्गस्य॒ लोक॑स्यानु॒ख्यात्यै॑ ॥

Pada Paata

ऋ॒तुभि॑रित्यु॒तु - भिः॑ । सं॒व॒त्स॒रमि॑ति सं - व॒त्स॒रम् । वि॒श्वाः॑ । ए॒ति । भा॒हि । प्र॒दिश॑ इति
प्र - दि॒शः॑ । पृ॒थि॒व्याः॑ । इति॑ । आ॒ह । तस्मा॑त् । अ॒ग्निः । सर्वाः॑ । दि॒शः॑ । अनु॑ ।
वीति॑ । भा॒ति । प्रतीति॑ । औ॒ह॒ताम् । अ॒श्विना॑ । मृ॒त्युम् । अ॒स्मात् । इति॑ । आ॒ह ।
मृ॒त्युम् । ए॒व । अ॒स्मात् । अपेति॑ । नु॒द॒ति । उ॒दिति॑ । व॒यम् । तम॑सः । परीति॑ ।
इति॑ । आ॒ह । पा॒प्मा । वै । तमः॑ । पा॒प्मान॑म् । ए॒व । अ॒स्मात् । अपेति॑ । ह॒न्ति ।
अ॒गन्म॑ । ज्योतिः॑ । उ॒त्त॒ममि॑त्यु॒त - त॒मम् । इति॑ । आ॒ह । अ॒सौ । वै । आ॒दित्यः॑ ( ) ।
ज्योतिः॑ । उ॒त्त॒ममि॑त्यु॒त-त॒मम् । आ॒दित्य॑स्य॒ ए॒व । सायु॑ज्यम् । ग॒च्छति॑ । न । सं॒व॒त्स॒र
इति॑ सं - व॒त्स॒रः॑ । तिष्ठति॑ । न । अ॒स्य॒ । श्रीः॑ । तिष्ठति॑ । यस्य॑ । ए॒ताः । क्रि॒यन्ते॒
। ज्योति॑ष्मतीम् । उ॒त्त॒ममि॑त्यु॒त - त॒माम् । अ॒न्विति॑ । आ॒ह । ज्योतिः॑ । ए॒व । अ॒स्मै
। उ॒परि॑ष्ठात् । द॒धाति॑ । सुव॑र्गस्येति॑ सुवः - ग॒स्य॑ । लो॒कस्य॑ । अनु॒ख्यात्या॑ इत्यनु॑ - ख्या॒त्यै ॥

45 TS 5.1.9.1

TS 5.1.9.1

Samhita Paata

षड्भिर्दीक्षयति षड्वा ऋतवं ऋतुभिरेवैनं दीक्षयति सप्तभिर्दीक्षयति सप्त छन्दांसि छन्दोभिरेवैनं दीक्षयति विश्वे देवस्य नेतुरित्यनुष्टुभोत्तमया जुहोति वाग्वा अनुष्टुप् तस्मात् प्राणानां वागुत्तमैकस्मादक्षरादनांसं प्रथमं पदं तस्माद्यद्वाचोऽनांसं तन्मनुष्या उप जीवन्ति पूर्णया जुहोति पूर्ण इव हि प्रजापतिः - [ ]

Pada Paata

षड्भिरिति षट् - भिः । दीक्षयति । षट् । वै । ऋतवं । ऋतुभिरित्यनु-भिः । एव । एनम् । दीक्षयति । सप्तभिरिति सप्त - भिः । दीक्षयति । सप्त । छन्दांसि । छन्दोभिरिति छन्दः - भिः । एव । एनम् । दीक्षयति । विश्वे । देवस्य । नेतुः । इति । अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभा । उत्तमयेत्युत् - तमया । जुहोति । वाक् । वै । अनुष्टुभित्यनु - स्तुप् । तस्मात् । प्राणानामिति प्र - अनानाम् । वाक् । उत्तमेत्युत् - तमा । एकस्मात् । अक्षरात् । अनांसम् । प्रथमम् । पदम् । तस्मात् । यत् । वाचः । अनांसम् । तत् । मनुष्याः । उपेति । जीवन्ति । पूर्णया । जुहोति । पूर्णः । इव । हि । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः ।

46 TS 5.1.9.2

TS 5.1.9.2

Samhita Paata

प्रजापतेरापत्यै न्यूनया जुहोति न्यूनाद्धि प्रजापतिः प्रजा असृजत प्रजानां सृष्ट्यै यदुर्चिषि प्रवृज्याद्-
भूतमव रुन्धीत् यदङ्गारेषु भविष्यदङ्गारेषु प्रवृणक्ति भविष्य देवाव रुन्धे भविष्यद्धि भूयो भूताद्-द्वाभ्यां
प्रवृणक्ति द्विपाद्-यजमानः प्रतिष्ठित्यै ब्रह्मणा वा एषा यजुषा संभृता यदुखा सा यद्विद्येताऽऽर्तिमाच्छे-
- [ ]

Pada Paata

प्रजापतेरिति प्रजा - पतेः । आस्यै । न्यूनयेति नि - ऊनया । जुहोति । न्यूनादिति नि -
ऊनात् । हि । प्रजापतेरिति प्रजा-पतिः । प्रजा इति प्र - जाः । असृजत । प्रजानामिति
प्र - जानाम् । सृष्ट्यै । यत् । अर्चिषि । प्रवृज्यादिति प्र - वृज्यात् । भूतम् । अवेति
। रुन्धीत् । यत् । अङ्गारेषु । भविष्यत् । अङ्गारेषु । प्रेति । वृणक्ति । भविष्यत् । एव
। अवेति । रुन्धे । भविष्यत् । हि । भूयः । भूतात् । द्वाभ्याम् । प्रेति । वृणक्ति ।
द्विपादिति द्वि-पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । ब्रह्मणा । वै । एषा ।
यजुषा । संभृतेति सं - भृता । यत् । उखा । सा । यत् । विद्येत । आर्तिम् । एति । ऋच्छेत् ।

47 TS 5.1.9.3

TS 5.1.9.3

Samhita Paata

-द्यजमानो ह॒न्येत॑ऽस्य॒ य॒ज्ञो मि॒त्रैता॑मु॒खां त॒पेत्या॑ह॒ ब्रह्म॑ वै मि॒त्रो ब्रह्म॑न्ने॒वैनां॑ प्र॒तिष्ठा॑पयति॒ नाऽऽर्ति॑मा॒च्छति॑
यज॑मानो॒ नास्य॑ य॒ज्ञो ह॒न्यते॑ यदि॒ भिद्ये॑त॒ तैरे॒व क॒पालैः॑ सः॒ सृजे॑त् सैव॒ ततः॑ प्रायश्चि॒त्तिर्यो॑ ग॒तश्रीः॑
स्यान्म॑थित्वा॒ तस्याव॑ द॒द्व्याद्भू॑तो वा ए॒ष स स्वां॑ - [ ]

Pada Paata

यज॑मानः । ह॒न्येत॑ । अ॒स्य॒ । य॒ज्ञः । मि॒त्रं । ए॒ताम् । उ॒खाम् । त॒प॒ । इति॑ । आ॒ह॒ ।
ब्रह्म॑ । वै । मि॒त्रः । ब्रह्म॑न् । ए॒व । ए॒नाम् । प्र॒तीति॑ । स्था॒पय॑ति । न । आ॒र्तिम् । एति॑
। ऋ॒च्छति॑ । यज॑मानः । न । अ॒स्य॒ । य॒ज्ञः । ह॒न्यते॑ । यदि॑ । भिद्ये॑त । तैः । ए॒व
। क॒पालैः॑ । समि॑ति । सृ॒जेत् । सा । ए॒व । ततः॑ । प्रायश्चि॒त्तिः । यः । ग॒तश्री॑रिति॒ ग॒त
- श्रीः॑ । स्यात् । म॒थित्वा॑ । तस्य॑ । अवे॑ति । द॒द्व्यात् । भू॒तः । वै । ए॒षः । सः । स्वाम् ।

48 TS 5.1.9.4

TS 5.1.9.4

Samhita Paata

देवतामुपैति यो भूतिकामः स्याद्य उखायै सभवेत् स एव तस्य स्यादतो ह्येष सभवेत्येष वै स्वयभूर्नाम्
भवेत्येव यं कामयेत भ्रातृव्यमस्मै जनयेयमित्य-न्यतस्तस्याऽऽहत्याऽव दद्यात् साक्षादेवास्मै
भ्रातृव्यं जनयत्यम्बरीषादन्नं कामस्याव दद्यादम्बरीषे वा अन्नं भ्रियते सयोन्येवान्न - [ ]

Pada Paata

देवताम् । उपैति । एति । यः । भूतिकाम इति भूति - कामः । स्यात् । यः । उखायै ।
सभवेदिति सं - भवेत् । सः । एव । तस्य । स्यात् । अतः । हि । एषः । सभवेतीति
सं-भवति । एषः । वै । स्वयभूरिति स्वयं-भूः । नाम । भवति । एव । यम् । कामयेत ।
भ्रातृव्यम् । अस्मै । जनयेयम् । इति । अन्यतः । तस्य । आहृत्येत्या - हृत्य । अवेति
। दद्यात् । साक्षादिति स - अक्षात् । एव । अस्मै । भ्रातृव्यम् । जनयति । अम्बरीषात्
। अन्नकामस्येत्यन्नं - कामस्य । अवेति । दद्यात् । अम्बरीषे । वै । अन्नम् । भ्रियते ।
सयोनीति स - योनि । एव । अन्नम् ।

49 TS 5.1.9.5

TS 5.1.9.5

Samhita Paata

-मव रुन्धे मुञ्जानव दधात्यूर्ग्वै मुञ्जा ऊर्जमेवास्मा अपि दधात्यग्निदेवेभ्यो निलायत् स क्रुमुकं
प्राऽविशत् क्रुमुकमव दधाति यदेवास्य तत्र न्यक्तं तदेवाव रुन्ध आज्येन संयौत्येतद्वा अग्नेः प्रियं
धाम यदाज्यं प्रियेणैवैनं धाम्ना समर्द्धयत्यथो तेजसा - [ ]

Pada Paata

अवेति॑ । रु॒न्धे । मु॒ञ्जान् । अवेति॑ । दु॒धा॒ति । ऊ॒र्क । वै । मु॒ञ्जाः॑ । ऊ॒र्जम् । ए॒व । अ॒स्मै
 । अ॒पीति॑ । दु॒धा॒ति । अ॒ग्निः । दे॒वेभ्यः॑ । नि॒ला॒यत । सः । कु॒मु॒कम् । प्रेति॑ । अ॒वि॒शत् ।
 कु॒मु॒कम् । अवेति॑ । दु॒धा॒ति । यत् । ए॒व । अ॒स्य । तत्र॑ । न्य॒क्तु॒मिति॑ नि - अ॒क्तम् । तत् ।
 ए॒व । अवेति॑ । रु॒न्धे । आ॒ज्ये॑न । स॒मिति॑ । यौ॒ति । ए॒तत् । वै । अ॒ग्नेः । प्रि॒यम् । धाम॑ ।
 यत् । आ॒ज्यम् । प्रि॒येण॑ । ए॒व । ए॒नम् । धा॒म्ना॑ । स॒मिति॑ । अ॒र्ध॒यति॑ । अथो॒ इति॑ । तेज॑सा ।

50 TS 5.1.9.6**TS 5.1.9.6****Samhita Paata**

वै कंक॑न्ती॒मा द॑धाति॒ भा ए॒वाव॑ रु॒न्धे शमी॑मयी॒मा द॑धाति॒ शान्त्यै॑ सीद॒ त्वं मा॒तुर॑स्या उ॒पस्थ॑ इति॒
 तिसृ॑भिर्जा॒तमु॒प तिष्ठ॑ते त्रय॑ इ॒मे लो॒का ए॒ष्वेव॑ लो॒केष्व॒विदं॑ गच्छ॒त्यथो॑ प्रा॒णाने॒वाऽऽत्म॑न् ध॒त्ते ॥

Pada Paata

वैक॑ङ्क॒तीम् । एति॑ । दु॒धा॒ति । भाः । ए॒व । अवेति॑ । रु॒न्धे । शमी॑मयी॒मिति॑ शमी - मयी॑म्
 । एति॑ । दु॒धा॒ति । शान्त्यै॑ । सीद॑ । त्वम् । मा॒तुः । अ॒स्याः । उ॒पस्थ॑ इत्यु॒प - स्थे॑ ।
 इति॑ । तिसृ॑भिरिति॑ तिसृ - भिः । जा॒तम् । उपेति॑ । तिष्ठ॑ते । त्रयः॑ । इ॒मे । लो॒काः । एषु॑
 । ए॒व । लो॒केषु॑ । आ॒विद॑मित्या॑ - विद॑म् । गच्छ॑ति । अथो॒ इति॑ । प्रा॒णानिति॑ प्र - अ॒नान्

। ए॒व । आ॒त्मन् । ध॒त्ते ॥

51 TS 5.1.10.1

TS 5.1.10.1

Samhita Paata

न ह॑ स्म॒ वै पु॒राऽग्नि॑र॒प॑र॒शुवृ॑क्णं द॒हति॑ तद॑स्मै प्र॒यो॒ग ए॒व ऋ॑षि॒रस्व॑द॒यद्-यद॑ग्रे या॒नि का॒नि चेति॑
स॒मिध॑मा द॑धा॒त्यप॑र॒शुवृ॑क्ण-मे॒वास्मै॑ स्व॒दय॑ति॒ सर्व॑म॒स्मै स्व॑द॒ते य ए॒वं वे॒दौदु॑म्बरी॒मा द॑धा॒त्यूर्वा
उ॒दुम्ब॑र॒ ऊ॒र्जमे॒वास्मा॑ अपि॑ द॒धाति॑ प्र॒जाप॑ति॒रग्नि॑-म॒सृज॑त॒ तः सृ॑ष्ट॒ रक्षा॑स्य - [ ]

Pada Paata

न । ह॑ । स्म॒ । वै । पु॒रा । अ॒ग्निः । अ॒प॑र॒शुवृ॑क्ण॒मित्य॑प॒र॒शु-वृ॑क्णम् । द॒हति॑ । तत् ।
अ॒स्मै । प्र॒यो॒ग इति॑ प्र - यो॒गः । ए॒व । ऋ॑षिः । अ॒स्व॑द॒यत् । यत् । अ॒ग्रे । या॒नि । का॒नि
। च॒ । इति॑ । स॒मिध॑मि॒ति सं - इध॑म् । ए॒ति । द॒धाति॑ । अ॒प॑र॒शुवृ॑क्ण॒मित्य॑प॒र॒शु-वृ॑क्णम् ।
ए॒व । अ॒स्मै । स्व॒दय॑ति॒ । सर्व॑म् । अ॒स्मै । स्व॒द॒ते । यः । ए॒वम् । वे॒द॑ । औ॒दु॑म्बरीम् ।
ए॒ति । द॒धाति॑ । ऊ॒र्क् । वै । उ॒दु॑म्ब॒रः । ऊ॒र्जम् । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒पीति॑ । द॒धाति॑ ।
प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । अ॒ग्निम् । अ॒सृज॑त॒ । तम् । सृ॑ष्टम् । रक्षा॑सि ।

52 TS 5.1.10.2

TS 5.1.10.2

Samhita Paata

-जिघा॑स॒न्त्स ए॒तद्-रा॑क्षो॒घ्नम॑पश्यत् तेन॒ वै सर॑क्षा॒स्यपा॑ऽहत् यद्-रा॑क्षो॒घ्नं भव॑त्य॒ग्रेरे॒व तेन॑ जा॒ताद्-
रक्षा॑स्यपं ह॒न्त्याश्व॑त्थी॒मा द॑धात्य॒श्वत्थो॑ वै वन॒स्पती॑नाः स॒पत्नसा॑हो विजित्यै॒ वैक॑ङ्कती॒मा द॑धाति
भा ए॒वाव॑ रुन्धे शमी॒मयी॑मा द॑धाति शान्त्यै॒ सःशितं॑ मे ब्रह्मो॑दे॒षां बा॒हू अ॑तिर॒मित्यु॑त्तमे औदु॑म्बरी
- [ ]

Pada Paata

अ॒जि॒घा॑स॒न्त्स । सः । ए॒तत् । रा॒क्षो॒घ्नमि॑ति राक्षः-घ्नम् । अ॒प॒श्यत् । तेन॑ । वै । सः ।
रक्षा॑सि । अ॒पेति॑ । अ॒हत् । यत् । रा॒क्षो॒घ्नमि॑ति राक्षः - घ्नम् । भव॑ति । अ॒ग्रेः । ए॒व ।
तेन॑ । जा॒तात् । रक्षा॑सि । अ॒पेति॑ । ह॒न्ति । आश्व॑त्थीम् । एति॑ । दु॒धाति॑ । अ॒श्वत्थः॑ । वै
। वन॒स्पती॑नाम् । स॒पत्नसा॑ह इति सपत्न - साहः । विजित्या॒ इति॑ वि - जित्यै॒ । वैक॑ङ्कतीम्
। एति॑ । दु॒धाति॑ । भाः । ए॒व । अ॒वेति॑ । रुन्धे॑ । शमी॒मयी॑मिति शमी - मयीम् । एति॑ ।
दु॒धाति॑ । शान्त्यै॒ । सःशित॑मिति सं-शितम् । मे । ब्रह्म॑ । उ॒दिति॑ । ए॒षाम् । बा॒हू इति॑ ।
अ॒तिर॑म् । इति॑ । उ॒त्तमे॑ इत्युत् - तमे । औदु॑म्बरी इति॑ ।

53 TS 5.1.10.3

TS 5.1.10.3

Samhita Paata

वाचयति ब्रह्मणैव क्षत्रं स इति क्षत्रेण ब्रह्म तस्माद् ब्राह्मणो राजन्यवानत्यन्यं ब्राह्मणं तस्माद्-
 राजन्यो ब्राह्मणवानत्यन्यं राजन्यं मृत्युर्वा एष यदग्निमृतं हिरण्यं रुक्ममन्तरं प्रतिमुञ्चते
 ऽमृतमेव मृत्योरुन्तर्द्धत्त एकविंशतिनिर्बाधो भवत्येकविंशतिर्वै देवलोका द्वादश मासाः पञ्चतवस्त्रयं
 इमे लोका असावादित्य - [ ]

Pada Paata

वाचयति । ब्रह्मणा । एव । क्षत्रम् । समिति । इति । क्षत्रेण । ब्रह्म । तस्मात् । ब्राह्मणः
 । राजन्यवानिति राजन्यं - वान् । अतीति । अन्यम् । ब्राह्मणम् । तस्मात् । राजन्यः ।
 ब्राह्मणवानिति ब्राह्मण - वान् । अतीति । अन्यम् । राजन्यम् । मृत्युः । वै । एषः । यत्
 । अग्निः । अमृतम् । हिरण्यम् । रुक्मम् । अन्तरम् । प्रतीति । मुञ्चते । अमृतम् ।
 एव । मृत्योः । अन्तः । धत्ते । एकविंशतिनिर्बाध इत्येकविंशति - निर्बाधः । भवति ।
 एकविंशतिरित्येक-विंशतिः । वै । देवलोका इति देव-लोकाः । द्वादश । मासाः । पञ्च ।
 ऋतवः । त्रयः । इमे । लोकाः । असौ । आदित्यः ।

54 TS 5.1.10.4

TS 5.1.10.4

Samhita Paata

एकविंश एतावन्तो वै देवल॑ोकास्तेभ्य॑ ए॒व भ्रातृ॑व्यमन्तरेति निर्बा॑धैर्वै दे॒वा असु॑रान् निर्बा॑धेऽकुर्व॑न्
तन्निर्बा॑धानां निर्बा॑धत्वं निर्बा॑धी भ॑वति भ्रातृ॑व्याने॒व निर्बा॑धे कुरु॑ते सावि॒त्रिया॑ प्रति॑मुञ्चते प्रसू॑त्यै
नक्तो॑षासेत्युत्तरया ऽहोरा॒त्राभ्या॑मे॒वैन॑-मुद्यच्छते दे॒वा अ॒ग्निं धा॑रयन् द्रवि॒णोदा॑ इत्या॒ह प्रा॒णा वै दे॒वा
द्रवि॒णोदा॑ अ॒होरा॒त्राभ्या॑मे॒वैन॑मुद्यत्य - [ ]

Pada Paata

एक॒वि॒श इत्ये॑क - वि॒शः । ए॒ता॒व॒न्तः । वै । दे॒व॒लो॒का इति॑ दे॒व - लो॒काः । तेभ्यः॑ । ए॒व
। भ्रातृ॑व्यम् । अ॒न्तः । ए॒ति । निर्बा॑धैरिति॑ निः - बा॒धैः । वै । दे॒वाः । असु॑रान् । निर्बा॑ध
इति॑ निः - बा॒धे । अ॒कुर्व॑न् । तत् । निर्बा॑धाना॒मिति॑ निः - बा॒धाना॑म् । निर्बा॑ध॒त्वमिति॑ निर्बा॑ध
- त्वम् । निर्बा॑धीति॑ निः - बा॒धी । भ॑वति । भ्रातृ॑व्यान् । ए॒व । निर्बा॑ध इति॑ निः - बा॒धे
। कुरु॑ते । सा॒वि॒त्रिया॑ । प्र॒तीति॑ । मु॒ञ्चते॑ । प्रसू॑त्या इति॑ प्र - सू॒त्यै । नक्तो॑षासा॑ । इति॑ ।
उत्त॑रयेत्युत् - त॒रया॑ । अ॒हो॒रा॒त्राभ्या॑मित्य॒हः - रा॒त्राभ्या॑म् । ए॒व । ए॒नम् । उ॒दिति॑ । य॒च्छते॑
। दे॒वाः । अ॒ग्निम् । धा॒रय॑न् । द्रवि॒णोदा॑ इति॑ द्रवि॒णः - दाः । इति॑ । आ॒ह । प्रा॒णा इति॑ प्र
- अ॒नाः । वै । दे॒वाः । द्रवि॒णोदा॑ इति॑ द्रवि॒णः - दाः । अ॒हो॒रा॒त्राभ्या॑मित्य॒हः - रा॒त्राभ्या॑म् ।
ए॒व । ए॒नम् । उ॒द्यत्ये॑तु॒त्-यत्य॑ ।

55 TS 5.1.10.5

TS 5.1.10.5

Samhita Paata

प्राणैर्दाधारा ऽऽसीनः प्रतिमुञ्चते तस्मादासीनाः प्रजाः प्रजायन्ते कृष्णाजिनमुत्तरं तेजो वै हिरण्यं
ब्रह्म कृष्णाजिनं तेजसा चैवैनं ब्रह्मणा चोभयतः परिगृह्णाति षडुद्यामः शिष्यं भवति षड्वा ऋतव
ऋतुभिरेवैनमुद्यच्छते यद् द्वादशोद्यामः सँवत्सरेणैव मौञ्जं भवत्यूर्ग्वै मुञ्जा ऊर्जैवैनः स ( )
मर्द्ध्यति सुपर्णोऽसि गुरुत्मानित्यवैक्षते रूपमेवास्यैतन्महिमानं व्याचष्टे दिवं गच्छ सुवः पतेत्याह
सुवर्गमेवैनं लोकं गमयति ॥

Pada Paata

प्राणैरिति प्र - अनैः । दाधार् । आसीनः । प्रतीति । मुञ्चते । तस्मात् । आसीनाः ।
प्रजा इति प्र - जाः । प्रेति । जायन्ते । कृष्णाजिनमिति कृष्ण - अजिनम् । उत्तरमित्युत्
- तरम् । तेजः । वै । हिरण्यम् । ब्रह्म । कृष्णाजिनमिति कृष्ण - अजिनम् । तेजसा ।
च । एव । एनम् । ब्रह्मणा । च । उभयतः । परीति । गृह्णाति । षडुद्याममिति षट् -
उद्यामम् । शिष्यम् । भवति । षट् । वै । ऋतवः । ऋतुभिरित्युत्तु - भिः । एव । एनम्
। उदिति । यच्छते । यत् । द्वादशोद्याममिति द्वादश - उद्यामम् । सँवत्सरेणेति सं - वत्सरेण
। एव । मौञ्जम् । भवति । ऊर्क् । वै । मुञ्जाः । ऊर्जा । एव । एनम् । समिति ( )
। अर्द्ध्यति । सुपर्ण इति सु - पर्णः । असि । गुरुत्मान् । इति । अवेति । ईक्षते ।
रूपम् । एव । अस्य । एतत् । महिमानम् । व्याचष्टे इति वि - आचष्टे । दिवम् । गच्छ
। सुवः । पत । इति । आह । सुवर्गमिति सुवः - गम् । एव । एनम् । लोकम् । गमयति ॥

56 TS 5.1.11.1

TS 5.1.11.1

Samhita Paata

समि॑द्धो अ॒ञ्जन् कृ॑द॒रं म॒तीनां॑ घृ॒तम॑ग्रे म॒धुम॑त् पि॒न्व॑मानः । वा॒जी वह॑न् वा॒जिनं॑ जा॒तवे॑दो दे॒वानां॑
व॒क्षि प्रि॑यमा स॒धस्थं॑ ॥ घृ॒तेना॒ञ्जन्त्सं प॒थो दे॒व्याना॑न् प्र॒जान॑न् वा॒ज्यप्ये॑तु दे॒वान् । अनु॑ त्वा स॒से
प्र॒दिशः॑ स॒चन्ता॑ स्व॒धाम॑स्मै यज॑मानाय धेहि ॥ ई॒ड्य॒श्वासि॑ व॒न्द्यश्च॑ वा॒जिन्ना॑शुश्चा॒सि मे॒द्व्यश्च॑ स॒से
। अ॒ग्निष्ठा॑ - [ ]

Pada Paata

समि॑द्ध इति सं - इ॒द्धः । अ॒ञ्जन् । कृ॑द॒रम् । म॒तीना॑म् । घृ॒तम् । अ॒ग्रे । म॒धुम॑दि॒ति म॒धु -
म॒त् । पि॒न्व॑मानः ॥ वा॒जी । वह॑न् । वा॒जिन॑म् । जा॒तवे॑द इति जा॒त - वे॑दः । दे॒वाना॑म् ।
व॒क्षि । प्रि॑यम् । ए॒ति । स॒धस्थ॑मि॒ति स॒ध - स्थ॑म् ॥ घृ॒तेन॑ । अ॒ञ्जन् । समि॑ति । प॒थः ।
दे॒व्याना॑नि॒ति दे॒व - या॒नान् । प्र॒जा॒न॒निति॑ प्र - जा॒नन् । वा॒जी । अ॒पीति॑ । ए॒तु । दे॒वान् ॥
अ॒न्वि॒ति । त्वा॒ । स॒से । प्र॒दिश॑ इति प्र - दि॒शः । स॒च॒न्ता॑म् । स्व॒धा॒मि॒ति स्व - धा॑म् ।
अ॒स्मै । यज॑मानाय । धेहि॑ ॥ ई॒ड्यः । च॒ । अ॒सि॑ । व॒न्द्यः । च॒ । वा॒जिन् । आ॒शुः ।
च॒ । अ॒सि॑ । मे॒द्व्यः । च॒ । स॒से ॥ अ॒ग्निः । त्वा॒ ।

57 TS 5.1.11.2

TS 5.1.11.2

Samhita Paata

देवैर्वसुभिः सजोषाः प्रीतं वह्निं वहतु जातवेदाः ॥ स्तीर्णम् बरुहिः सुष्टरीमा जुषाणोरु पृथु
प्रथमानं पृथिव्यां । देवेभिर्युक्तमदितिः सजोषाः स्योनं कृण्वाना सुविते दधातु ॥ एता उ वः सुभगा
विश्वरूपा विपक्षोभिः श्रयमाणा उदातैः । ऋष्वः सतीः कवषः शुभमाना द्वारो देवीः सुप्रायणा
भवन्तु ॥ अन्तरा मित्रावरुणा चरन्ती मुखं यज्ञानामभि सविदाने । उषासां वा - [ ]

Pada Paata

देवैः । वसुभिरिति वसु - भिः । सजोषा इति स - जोषाः । प्रीतम् । वह्निम् । वहतु
। जातवेदा इति जात - वेदाः ॥ स्तीर्णम् । बरुहिः । सुष्टरीमेति सु - स्तरीम् । जुषाणा
। उरु । पृथु । प्रथमानम् । पृथिव्याम् ॥ देवेभिः । युक्तम् । अदितिः । सजोषा इति
स - जोषाः । स्योनम् । कृण्वाना । सुविते । दधातु ॥ एताः । उ । वः । सुभगा
इति सु - भगाः । विश्वरूपा इति विश्व - रूपाः । वीति । पक्षोभिरिति पक्षः - भिः ।
श्रयमाणाः । उदिति । आतैः ॥ ऋष्वः । सतीः । कवषः । शुभमानाः । द्वारः ।
देवीः । सुप्रायणा इति सु - प्रायणाः । भवन्तु ॥ अन्तरा । मित्रावरुणेति मित्रा - वरुणा
। चरन्ती इति । मुखम् । यज्ञानाम् । अभीति । सविदाने इति सं - विदाने ॥ उषासां । वाम् ।

58 TS 5.1.11.3

TS 5.1.11.3

Samhita Paata

सुहिरुण्ये सुशिलपे ऋतस्य योनाविह सादयामि ॥प्रथमा वाꣳ सरथिना सुवर्णा देवौ पश्यन्तौ
भुवनानि विश्वा । अपिप्रयं चोदना वा मिमांसा होतारा ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता ॥आदित्यैर्नो
भारती वष्टु यज्ञꣳ सरस्वती सह रुद्रैर्न आवीत् । इडोपहूता वसुभिः सजोषा यज्ञं नो देवीरमृतेषु
धत्त ॥त्वष्टा वीरं देवकामं जजान त्वष्टुर्वा जायत आशुरश्वः ( ) ।

Pada Paata

सुहिरुण्ये इति सु - हिरुण्ये । सुशिलपे इति सु-शिलपे । ऋतस्य । योनौ । इह । सादयामि ॥
प्रथमा । वाम् । सरथिनेति स - रथिना । सुवर्णेति सु - वर्णा । देवौ । पश्यन्तौ । भुवनानि
। विश्वा ॥ अपिप्रयम् । चोदना । वाम् । मिमांसा । होतारा । ज्योतिः । प्रदिशेति प्र -
दिशा । दिशन्ता ॥ आदित्यैः । नः । भारती । वष्टु । यज्ञम् । सरस्वती । सह । रुद्रैः ।
नः । आवीत् ॥ इडा । उपहूतेत्युप-हूता । वसुभिरिति वसु - भिः । सजोषा इति स - जोषाः
। यज्ञम् । नः । देवीः । अमृतेषु । धत्त ॥ त्वष्टा । वीरम् । देवकाममिति देव-कामम् ।
जजान् । त्वष्टुः । अर्वा । जायते । आशुः । अश्वः ॥

59 TS 5.1.11.4

TS 5.1.11.4

Samhita Paata

त्वष्ट्रेदं विश्वं भुवनं जजान ब्रह्मोः कर्तारमिह यक्षि होतः ॥ अश्वो घृतेन तमन्या समंक्तु उप देवाः
ऋतुशः पार्थ एतु । वनस्पतिर्देवलोकं प्रजानन्नग्निना हव्या स्वदितानि वक्षत् ॥ प्रजापतेस्तपसा
वावृधानः सद्यो जातो दधिषे यज्ञमग्ने । स्वाहाकृतेन हविषा पुरोगा याहि साद्भ्या हविरदन्तु देवाः ॥

Pada Paata

त्वष्टी । इदम् । विश्वम् । भुवनम् । जजान् । ब्रह्मोः । कर्तारम् । इह । यक्षि । होतः ॥
अश्वः । घृतेन । तमन्या । समंक्तु इति सं - अक्तः । उपेति । देवान् । ऋतुश इत्यृतु - शः
। पार्थः । एतु ॥ वनस्पतिः । देवलोकमिति देव - लोकम् । प्रजानन्निति प्र-जानन् । अग्निना
। हव्या । स्वदितानि । वक्षत् ॥ प्रजापतेरिति प्रजा - पतेः । तपसा । वावृधानः । सद्यः ।
जातः । दधिषे । यज्ञम् । अग्ने ॥ स्वाहाकृतेनेति स्वाहा - कृतेन । हविषा । पुरोगा इति पुरः
- गाः । याहि । साद्भ्या । हविः । अदन्तु । देवाः ॥